Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 40 (17163) | 1986 оной февралиин 18, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

Тарбагатайн районой «Маяк» колхозой соёлой байшан соо хүн зон hаяхан олоороо суглараба. Юуб гэхэдэ, тус ажахыда бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илажа гараhанайнь түлөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулалгада зорюулагдаhан баярай суглаан боложо үнгэрөө бшуу. Түрүү колхозой гэшүүд 1985 онойнгоо экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбые дүүргэhэндээ иимэ үндэр шагналда хүртэбэ ха юм.

КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын ба эдеэ хоолой промышленностиин таhагые даагша Б. Н. Николаев дамжуулгын Улаан туг бүлэг түлөөлэгшэдтэ барюулхадаа, ажахын колхознигуудые, мэргэжэлтэдые, нютагай алба хаагшадые халуунаар амаршалаа, саашадаа амжалтатай хүдэлхыень үнэн зүрхэнhөө хүсөө.

Үндэр шагналда хүртэhэн колхозой гэшүүдэй зүгhөө ажахын ахамад зоотехник, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. А. Денисова, хонишон Я. П. Васильев, гахайшан М. И. Чистякова, нютагай дунда hургуулиин багша Л. С. Михалева, колхозой түрүүлэгшэ Д. П. Болонев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, түрэл Коммунис партидаа, гүрэн түрэдөө зүрхэнэй халуун баярые хүргөөд, арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлhээ габшагай шангаар хүдэлхэ байhанаа мэдүүлээ.

Баярай суглаанда хабаадалсаhан КПСС-эй Тарбагатайн райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Трофимов амаршалгын үгэ хэлэhэн байна.

Гол hалбаримнай — ХОНИН АЖАЛ



ХУРЬГАД ОЛООР АБТАНА

ФОТОРЕПОРТАЖ

Хяагтын совхозой конторо соо парткомой секретарь И. Д. Ильков иигэжэ хэлэбэ:— Ажахын бүхы отарануудта хонид хурьгалжа эхилбэ. Жамцановтанай гэр бүлын бригадада мүнөө дээрээ 230 гаран хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Саhатай харгыгаар набтархан гүбөөгэй орой дээрэ гарахадамнай, хоёр ой холбоhон зурууд нарhадай хажууда гэрнүүд, хонидой байра харагдаба. Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, эхэ хонидто үбhэ үгэжэ байhан хонишон Георгий Тугульдуров маанадые угтаба. Комсомолой гэшүүн. Тэрээнhээ ажал хэрэгүүдээрнь hонирхоходомнай:

— Хираанай-Адагай дунда hургуули 1981 ондо дүүргээд, түрэл ажахыдаа ажаллахаяа үлөө hэм. Тэрэ гэhэн саrhaa хойшо Жамцановтанай бригадада хонишоноор хүдэлнэб.

Тэрэнтэй хөөрэлдэhөөр байтарнай, залуубтар эхэнэр дүтэлжэ ерэбэ. Тэрэмнай ахалагша хонишон Лилия Пурбуевна Жамцанова бэеэрээ байшабал даа. Тэрээнтэй суг хонинойдулаан, хуурай байра руу ороходоо, эндэ гуримтай байхыень дары обёорбобди. Дээрэ үргэгдэhэн забhартай шалатай дүрбэн таhалга соо нарай хурьгад иишэ тиишээ маарайлдан гүйлдэнэ.

— Түл абалгаяа 45 хоног соо дүүргэжэ, 100 эхэ хонинhоо 95 хурьга абажа томо болгоод, хонин бүриhөө 3,4 килограмм ноoho хайшалхаар шиидээбди, —гэжэ Лидия Пурбуевна хөөрэнэ.

Тэдэнэр энэ отараяа үнгэрөөшэ зун лэ даажа абаа hэн. Хэдыдэхиеэ хурьгалhан хүсэ тамираар hулашаг эхэ хонид эндэ суглуулагданхай. Зун, намарай үедэ хонид hайнаар бэлшээн таргалуулагдаа, үбhэн, hолоомон, тэжээлэй дабhан хүсэд хүрэхөөр нөөсэлэгдэhэн байна.

Ахалагша хонишон Борис Данзанович Жамцанов нүхэртэеэ арба гаран жэлэй туршада хонишоноор ажаллана. Мүнөө жэлэй түл абалгын үедэ Дүреэнэй hү hаалиин фермын лаборантка Светлана Раднаевна Жамцанова хонишодто туhална.

— Гурба hарын туршада хурьгашанаар хүдэлхыемни эльгээгээ, тиимэhээ ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэдэй этигэл найдабариие харюулхые оролдоноб,— гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаhан уялгануудаа энэ бригадынхидай лаб дүүргэхэ байhые ажал хэрэгүүдынь гэршэлнэ.

Е. СУРМАЧ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Лилия Пурбуевна, Борис Данзанович Жамцановтан; хонишон Г. Тугульдуров.

Авторай фото.



МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Нютагай мэдэлэй предприятинуудай хоорондын 1985 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай совет иимэ коллективүүдые түрүү hуурида гараhанда тоолобо:

Буряадай АССР-эй Ой модоной ажахын министерствын предприятинуудай дундаhаа:

Хяагтын оньhожоруулагдамал ой модоной ажахын коллективые нэгэдэхи hуури эзэлhэндэ тооложо, мүнгэн шан барюулха. Тус коллектив санитарна отолголгын түсэб 107,5 процент, хэлсээнэй ёhoop продукци худалдаха түсэб 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 107,9 процент, сэбэр олзо оруулха түсэб 104,3 процент дүүргэhэн байна.

Буряадай АССР-эй Түлишын промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаhаа:

Дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар **Хяагтын ой модоной пунктын коллективтэ** үгтэбэ. Энэ коллектив хэлсээнэй ёhoop продукци худалдаха түсэб 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 103,7 процент, сэбэр олзо оруулха түсэб 114,2 процент дүүргэhэн байна.

Буряадай АССР-эй Гэр байрын-коммунальна ажахын министерствын предприятинууд болон эмхи зургаануудай дундаhаа:

Үйлэдбэриин «Бурятводоканал» нэгэдэлэй коллективтэ дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулха. Тус коллектив уhаар хангалгын түсэб 108,3 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 110,2 процент, сэбэр олзо оруулха түсэб 129,5 процент дүүргээ.

Хоёрдохи. гурбадахи hууринуудта **үйлэдбэриин «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй, Улаан-Үдын горгүйсэдкомой коммунальна ажахын управлениин городые болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха управлениин коллективүүд** гараа.

Буряадай АССР-эй Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын предприятинуудай дундаhаа:

«Бурятфото» нэгэдэлэй коллектив нэгэдэхи hуурида гараhанда тоологдожо, мүнгэн шангаар урмашуулагдаба. Тус коллектив ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха түсэб 103,4 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103,4 процент, сэбэр олзо оруулха түсэб 115,2 процент бэелүүлhэн байха юм.

Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудта **Тарбагатайн районно управлениин, «Бурятбытавтотранс» нэгэдэлэй коллективүүд** гараба.

Хэблэлэй, полиграфиин ба номой худалдаа наймаанай хэрэгүүдэй талаар Буряадай АССР-эй Гүрэнэй комитедэй предприятинуудай дундаhаа.

Дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар **Хойто-Байгалай районно типографиин коллективтэ** барюулагдаба. Тус коллектив продукци худалдаха түсэб 103,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 102,7 процент дүүргэжэ, түсэбөөр хараалагдаhан гаргашануудые доошолуулжо шадаа.

Загарайн районно типографиин коллектив хоёрдохи hуурида гараа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин предприятинуудай дундаhаа:

Дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар **Кабанскын киносетиин дирекциин коллективтэ** барюулагдаба. Энэ коллектив киносеанснуудhаа ородог мүнгэн зооринн түсэб 110,8 процент, кино хараhан хүн зоной тоогой талаар түсэб 115,4 процент дүүргэжэ, түсэбөөр хараалагдаhан гаргашануудые хорооhон байха юм.

Хоёрдохи hуурида **Зэдын киносетиин дирекциин коллектив** гараа.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай предприятинуудай дундаhаа:

Дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар **Хяагтын горторгын, Улаан-Үдын горпромторгын ажахын тоосооной 70-дахи магазинуудай коллективүүдтэ** барюулагдаба.

Хоёрдохи hуурида **Улаан-Үдын горпромторгын ажахын тоосооной 3-дахи, 83-дахи, магазинуудай коллективүүд** гараба.

Республикын оптово предприятинуудай дундаhаа:

Дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар **«Росторгодеждын» Буряадай предприятиин коллективтэ** барюулагдаба. Энэ коллектив эд бараанай оптово эрьесын түсэб 105,4 процент, сэбэр олзо орошын түсэб 118 процент дүүргэhэн байха юм.

Буряадай АССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаhаа:

Захааминай хилээмэнэй 7-дохи заводой коллектив нэгэдэхи hуурида гараха, мүнгэн шангаар урмашуулагдаа.

Хоёрдохи hуури **Баргажанай райпищекомбинадай, Захааминай пивын заводой коллективүүд** эзэлээ.

Гурбадахи hуурида **Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай коллектив** гараа.

Буряадай АССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаhаа:

Дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар **дурасхаалта бэлэгүүдэй заводой коллективтэ** барюулагдаба. Тус коллектив продукци худалдаха түсэб 101,8 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 101.5 процент, сэбэр олзо оруулха түсэб 100 процент дүүргэhэн байха юм.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи нниитын эдеэ хоолой управлениин предприятинууд социалис мүрысөөнэй дүримүүдые дүүргээгүй.

ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаhашад КПСС-эй XXVII съездые угтуулан дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа hэн. Тэдэнэр байгша оной түрүүшын кварталай түсэб болзорhоо урид, партиин съездын нээгдэтэр бэелүүлхээр шиидээ бэлэй.

Залуу **б р и г а д и р** А. А. Федоровой хүтэлбэрилдэг бригада январь hарада илангаяа hайн үрэ дүн туйлажа, тушаан абалгын пунктда 210 центнер загаhа эльгээгээ. Нүхэр Фёдоровой бригада түрүүшын кварталай туршада 260 центнер загаhа олзоборилхо түсэбтэй hаа, мүнөө жэлэй эхинhээ аяар 415 центнертэ хүргөөд байнхай. Тиигэжэ кварталай түсэб болзорhоо урид дүүргэгдэбэ.

Ф. Б. Паткин, Н. Х. Пиноев, М. Л. Сотнич, О. А. Романов болон бусад эрхим ажалаараа шалгараhаар.

А. БУСУРМАНОВ.
Кабанскын район.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ

ХУБИЛАЛТА БОЛОХОЛ ЁhОТОЙ

Хада уулануудаар хабшагдаhан, ой модоор бүрхөөгдэhэн газартай эндэхи нютагуудта хони, хурьгадые үсхэбэрилхэнь бэрхэтэйшэг гэжэ үнинэй хэлсэдэг. Гэбэшье энэ ашаг үрэтэй hалбари урданhаа хойшо Захааминай районд муу бэшээр эрхилэгдэдэг байhан.

Мүнөө районой 9 ажахын долоониинь хонин hүрэг үсхэбэрилнэ. Бүхыдөө 38 мянга гаран хонидой hүрэг соонь 15 мянга шахуу эхэ хонид тоологдодог. Теэд hүүлэй 4—5 жэлэй туршада олонхи ажахынуудта хурьга абалга эрид доошолоо. Жэшээнь, нёдондо оройдоол 10 мянган түл абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 65 хурьган түлжүүлэгдэhэн байна. Миил 2 отарада хонин бүриhөө хурьган абтаа. Хамниин совхозой түрүү хонишод Г. Г. Базаровай болон Е. Р. Норбоевагай гэр бүлын хоёр коллективүүд лэ тус тустаа зуун эхэ хонин бүриhөө 115,1, 110,2 хурьгадые эхэhээнь hалгаагаа юм. Районой ажахынуудта гүрэндэ ноoho худалдаха 1985 оной, бүхыдөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдшье дүүргэдээгүй.

Эдэ бүхы гээгдэл, олонхи хонишодой хойшолонгуудай шалтагаан юуб гэхэдэ, абтаhан нарай нялха хурьгадые hайнаар түлжүүлжэ шададаггүйhөөнь болоно. Энэ гол асуудалые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэл оролдолго, hанал бодолоо хандуулдаг болохо гэhэн эрилтэ мүнөө районой хонишодой урда табигдана гээшэ. Энээн тухай районой хонишодой суглаан дээрэшье хэлсэгдээ hэн.

Тиин юрэнхыдөө отарануудта үбhэ тэжээл гүйсэд хүрэхөөр нөөсэлэгдөө, эхэ хонидто искусственна аргаар үрэжүүлгэ шанартайгаар, хэгдээ, байрануудынь хаhа сагта заhабарилагдаа. Мүнөө хурьга абахын урда тээ ажахынуудай хонишод, зоовет-мэргэжэлтэд, бусад хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри түсэбэй үндэhөөр ябуулжа байна.

Гол түлэб муу бэшээр бэлдэнхэй гэжэ манай шалгалта харуулба.

Нэн түрүүн байранууд соохи нойтон, шииг ехэтэй газар дээрэ, норошоhон хохир, hолоомон дээрэ нарай хурьгад хэбтэжэ муудадаг байгаа гэжэ элирүүлэгдээ. Тиимэhээ дороhоо хүйтэ абажа, уушханай, гэдэhэ-доторой үбшэндэ нэрбэгдэжэ, хурьгад олоор гарзалдаг байгаа бшуу. Хурьга түлжүүлхэ шэнэ арга гэхэ гү, али тусгаар үргэгдэhэн шалатай таhалганууд соо хурьга абаха онол аргые эндэхи совхозуудай түлөөлэгшэд Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо, мүн Зэдын районой зарим ажахынуудта ябажа хараhан байна. Хурьгадые байлгаха шэнэ түхэлэй таhалгануудые эхэ хонидой бүхы отарануудта түхеэрхэ хүдэлмэри мүнөө эндэ хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулагдана.

Хонидой байра соо шэнэ гуримай таhалганууд эгээн түрүүлэн Дүтэлүүрэй совхозой хонишон Мария Бадмаевагай отарада түхеэрэгдэнхэй. Эндэ Б. Р. Цыремжитовэй хүтэлбэрилдэг 4 гэшүүдhээ бүридэhэн барилгашадай бүлэг 5 таhалгануудые, хобто кормушка, уhалха хобоо бэлдээ.

— Эдэ үдэрнүүдтэ хонишод М. Цыденова, А. Ринчинов, В. Дамбаев гэгшэдэй даадаг отарануудта хурьгадые байлгаха баhал тиимэ шэнэ түхэлэй таhалганууд хабсаргагдажа түгэсхэгдэхэнь. Тиигэжэ манай бүхы шэнэ түл түрүү аргаар түлжүүлэгдэхэ болоно, — гэжэ тус совхозой ахамад зоотехник А. В. Николаев мэдүүлнэ.

Хамниин совхоздо эхэ хонидые харууhалдаг 10 бригада бии. Хэдэхэн жэлэй урда тээ тус ажахыда 5—6 зуутан тоологдодог, хонин hүрэгhөө бүхы олзо доходой 40 процент шахуунь абтадаг байhан юм. Зарим жэлнүүдтэ зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 97—103 хурьгад түлжүүлэгдэдэг бэлэй. Харин нёдондо эндэ 84,7 хурьган абтаа. Энэнь район дотороо эгээл hайн дүн гэжэ тоологдоно. Мүнөө эндэхи хонишод буураhан солоёо бусааха зорилго урдаа табинхай.

Оло дахин район соогоо чемпион болоhон хонишон Г. Г. Базаровай бригада Уhата голдо байрладаг. Мэнэ hаяхан эндэхи булагай уhан таhа хүрэшоод, зургаан модоной газарта оршодог Хамни тосхоной худагhaa автомашинаар уhа зөөхэ баатай болоо. Тиибэ ябабашье Г. Г. Базаровай гэр бүлын бригадынхид түл абалгада эгээл эрхимээр бэлдэгшэдэй нэгэн юм.

Энэ коллектив түрүүшынхеэ шэнэ байра, хашаа хорёонууд дотор хонидоо үбэлжүүлнэ, өөhэдөө багтаамжатай дулаан шэнэ гэр соо ажаhууна. Гэбэшье нойтон модоор бодхоогдоhон байрань шииг ехэтэй, хана, үhэйнь сэнхэгтэй, шалын зузаан хохир, hолоомон нэбтэ норонхой. Иимэ байдалда дээшэнь үргэгдэhэн, дороhоо дулаасуулагдадаг шалатай таhалгануудые түхеэржэ, тэдээн соол нарай хурьгадаа абаха гээшэ гол шухала болоно.

— Шэнэ аргын ашаар зуунhaa 105 түл абаха уялгаяа бэелүүлхэ байhандаа найданабди, — гэжэ ахалагша хонишоной хүбүүн Борис хөөрэнэ.

Хонишод өөhэдынгөө хүсөөр 1000 гаран центнер hайн шанартай үбhэ, мантан томо 7 hүри зелёнко, 160 тюк hолоомо, 40 мэшээг витаминтай ногооной гурил, хурьгадай эдихэ 2 мянган баглаа шэмэтэй зөөлэн үбhэ, набшаhата тэжээл нөөсэлөө. Обёос, талха тарянай зүйл зөөнэ. Хурьга абахада хэрэглэгдэдэг олон тоото юумэн гүйсэд бэлэдхэгдэнхэй.

Мүнөө үедэ совхозой бүхы гурбан отделенинүүдэй барилгын бригаданууд нарай хурьгадые байлгаха шэнэ түхэлэй таhалгануудые бүтээжэ тэдэнээ 2—3 үдэрэй туршада хабсаргана. Энэ хэрэгые ажахын прораб Даша-Жамса Дылгиров зүбөөр эмхидхэнэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ Михайловкын совхоздо хонид, хурьгад олоор гарза хоролтодо оруулагдаа. Онсолбол, 1985 ондо абтаhан бүхы хурьгадайнь 30 процент гарзалаа. Дүршэлтэй хонишод Очир Найданова, Илларион Яньков, Дондок Тулонов, Сергей Мункуев гэгшэдшье зуутанай тоодо орожо шадаагүй hэн.

Малайнь байра, үбhэ тэжээл, талха тарянай зүйл гэхэ мэтээр бүхы отаранууд муу бэшээр хангагданхай гэжэ шалгалта харуулаа. Мүн иимэрхүү тобшолол тус ажахын хонишодто hаяхан айлшалhан Хамниин совхозой түрүү хонишон Е. Р. Норбоева, ахамад зоотехник А. Я. Николаев гэгшэд хээ hэн.

— Манайда хонишод дуталдана. Юундэшьеб залуушуул эндэ хүдэлхэ ехэ дуратайгүй болонхой,— гэжэ **а ж а х ы н** партбюрогой секретарь Н. М. Островский мэдүүлнэ.

Теэд ажахыда хонишодой ерээдүйн халаанииe hурган хүмүүжүүлхэ хэрэг тоогдоногүй ха юм. Залуу хүбүүд, басагад жэлэй дүрбэн сагта отарада ажаллахаар томилогдоногүй. Мүн зоовет-hуралсалда тэдэнэр хабаадуулагданагүй. **Д ү р ш э л б а г а т а й** Николай Корнаков, Андрей Будаев, Вера, Валентина Хабитуеватан гэгшэдтэ hурган хүмүүжүүлэгшэд боломоор хүнүүд эльгээгдэнэгүй. Эхэ хонидойнь бүхы 7 отарада хурьгадые амяарлан тэнжээхэ таhалганууд баригдана. Энэ харюусалгата хүдэлмэри хэлгэдэ шефүүд хабаадалсажа, өөhэдынгөө барилгын материал, ажалай хүсөөр туhалжа байнхай. Госпромхозой Михайловкын участок, районой «Сельхозхимия» нэгэдэл, нютагай дунда hургуули, сельскэ Совет тиимэ туhаламжа хүргэнэ.

Эдэ бүгэдые хараад байхада, районой ажахынуудта энэ жэлдэ хонидой түл абалгада шэнэ, hайн хубилалта болохо аабза гээд хүлеэхөөр.

Гэхэтэй хамта шалгалтын үедэ ажахынуудта элирүүлэгдэhэн зарим дутуу дундануудые тэмдэглэхэ шухала. Жэшээлхэдэ, хурьга абалсаха хүнүүд гүйсэд томилогдоогүй байhаар. Михайловкын, Харацайн совхозуудай олонхи отарануудта, Хамниин совхозой зарим отарада үбhэ тэжээл саг соогоо асарагданагүй, түлеэн **д у т а л д а н а. Х у р ь** гадые байлгаха шэнэ түхэлэй таhалгануудай шала нойтон хабтагай тёосоор забhаргүйгөөр хушагдана. Тиимэhээ дороо тэрэнь ехэ шиигтэй байха бшуу. Эндэ хэрэглэгдэхэ ИКУФ-1М түхэлэй лампанууд огто үгы. Минеральна нэмэлтэ тэжээл дуталдана.

Ажахынуудай партком, профком болон ВЛКСМ-эй комитет, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд хурьга абалгада хабаатай бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриие нарин хиналтадаа абаха ёhотой. Ниитэ-политическэ, соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын талаар хангаха хүдэлмэриин тодорхой түсэб дары баталха, тэдэнээ жэншэдгүй бэелүүлхэ уялгатай болоно. Түл абалгада бүхы юумэн зайлашагүй шухала.

Шалгалтада хабаадагшад:
Ц. ЦЫРЕНОВ,
районой «Ажалай туг» газетын хүдөө ажахын таhагые даагша,
Ш. БАЙШЕЕВ,
манай корр.

Ашаг үрэ, шанар, дэлхэ мүнөөдэрэй эрилтэ

НӨӨСЭНҮҮДЫЕ ГАМТАЙГААР ХЭРЭГЛЭХЭ

1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект соо алмалта, арьбалалтын гурим саашадань нарижуулан һайжаруулха, арадай ажахын ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд хангахын тула хамаг ноосэнүүдые алмаха ябуулгануудые шангадхаха гээд заагданхай.

Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгын үндэһөөр үйлэдбэридэ нөөсэнүүдые гамнаха ба металл гаргашалгые хороохо талаар хүдэлмэриин баян дүй дүршэл Украинын ССР-тэ бии болонхой. Энэ дүй дүршэлые КПСС-эй ЦК һайшааһан байха юм. Партийна, совет болон ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна семинар 1985 оной ноябрь һарада Киев хотодо боложо үнгэрөө һэн. Энэ семинарай хүдэлмэридэ республикымнай арадай ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хабаадалсаһан байна. Тэдэнэр Украинын промышленна предприятинуудаар, научна эмхи зургаануудаар ябажа, ноосэнүүдые гамнаха, алмаха талаар түрүү дүй дүршэлтэй үргэнөөр танилсаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада Украинын предприятинуудай ажалша коллективүүд, партийна организацинууд үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, бии байгаа үйлэдбэриин бүхы ехэ хүсэ шадалые хэрэглэлгэ һайжаруулхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тиихэдээ нэн түрүүн материальна, финансова, ажалай ноосэнүүдэй гаргашалгые доошолуулха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Энэ хүдэлмэри хоёр шэглэлээр ябуулагдаһан байха юм. Нэгэдэхи шэглэл гэхэдэ, гаргаша багатай технологи үргэнөөр хэрэглэлгэ, хоморой түүхэй эдэй орондо адлирхуу ондоо материалнуудые хэрэглэлгэ болоно. Промышленна болон ажаһуудалай үлэгдэлнүүдые, үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн ноосэнүүдые дахин хэрэглэмжэдэ оруулха талаар технологическа комплекснуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ хадаа хоёрдохи шэглэлынь мүн болоно.

Республикын промышленна предприятинуудай бодото байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада алмалтын гурим шангадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүд абтаһан байна. Хамаг ноосэнүүдые гамнаха талаар хүдэлмэриие түсэбэй ёһоор ябуулхын тула арбан хоёрдохи табан жэлэй УССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбэй гол шэглэлнүүд дотор тодорхой даабаринууд министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, облгүйсэдкомуудта үгтөө. Областной түсэблэлгын органууд эдэ хараа түсэбүүдые предприяти болон нэгэдэлнүүдтэ дамжуулан хүргөө.

Һалбаринууд хоорондын шухала зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ноосэнүүдые гамнаха, алмаха талаар зохёон найруулагдаһан тусхай зорилготой «Металл», «Цемент», «Элшэ хүсэн» болон бусад программануудай үүргэ нүлөөн тон ехэ. «Металл» гэжэ программа соо элдэб янзын һонирхолтой техническэ зорилгонууд, эмхидхэлэй хэмжээнүүд хараалагданхай. Тодорхойлбол, энэ программын ёһоор, шэнэ материалнуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, түмэр шудхаха, технологическа түрүү процессүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, продукци удаан болзорто хэрэглэхын тула тэрэнэй шанар һайжаруулха, гагнагдаһан шэнэ конструкци хэрэглэхэ, хуушарһан детальнуудые заһабарилжа, хэрэглэмжэдэ дахин оруулха болон бусад хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ байна.

Үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн түүхэй эд, материалнуудые ажахын хэрэглэмжэдэ дахинаа оруулалгын удха шанар улам бүри дээшэлнэ. Киевэй картоной-саарһанай комбинадта эрхим шанартай картон үйлэдбэрилхын тула 80 — 85 процент макулатура, 15 — 20 процент целлюлозо хэрэглэгдэнэ. Картон үйлэдбэрилгэдэ макулатура хэрэглэлгэ экономическа ехэ ашаг үрэ үгэнэ. Нэгэ тонно макулатураар 700 килограмм картон үйлэдбэрилжэ болохо, мүн 850 килограмм целлюлозо гэхэ гү, али 4.4 кубометр модо һэлгэжэ болохоор байха юм. Тиихэдээ уһанай, энергетическэ ноосэнүүдэй, химическэ бодосуудай удельнэ гаргаша нилээд хороогдохо зэргэтэй бшуу.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада Украинын промышленна үйлэдбэри дээрэ 550 миллион тонно хоёрдохиёо хэрэглэгдэхэ ноосэнүүд, промышленна үлэгдэлнүүд ажахын хэрэглэмжэдэ оруулагдаһан байха юм. Табан жэлэй туршада эдэ ноосэнүүдые хэрэглэжэ, 13,5 миллиард түхэригэй арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараан үйлэдбэрилэгдөө.

Сагүргэлжэ хүдэлжэ байха «Алмалтын ноосэнүүд» гэһэн выставкэ эмхидхэгдээ. Эндэ ноосэнүүдые гамтайгаар хэрэглэхэ, алмаха түрүү онол арганууд бодото жэшээ дээрэһээ эли тодоор харуулагдана. Мүн гаргаша багатай технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, хоёрдохиёо хэрэглэгдэхэ түүхэй эдые гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха, металлай гаргаша хороохо талаар түрүү дүй дүршэлынь халан абамаар. Гаргаша ехэтэйгээр ажахы эрхилһэн предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэ, обог тэндэ бэшээтэй. Тиимэһээ эдэ хүтэлбэрилэгшэд дутуу дундануудаа дары усадхаха хэмжээнүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлдэг байха юм.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада ноосэнүүдые гамнаха, алмаха тодорхой хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар Украинын промышленность үйлэдбэрилдэг продукциингаа материалай гаргашые түсэбэй ёһоор 1,9 процентээр доошолуулха байһан һаа, бодото дээрэ тэрэнээ 3,6 процентдэ хүргэжэ шадаа. Тиигэжэ 4 миллиард шахуу түхэригэй национальна олзо доход абтаа бшуу.

Манай республикада материальна, түүхэй эдэй болон түлишын-энергетическэ ноосэнүүдые гамтай наринаар гаргашалха, хэрэглэхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхэ, түсэблэхэ гурим тогтоогдонхой. Предприяти болон нэгэдэлнүүд хамаг ноосэнүүдээ алмаха талаар зохихо хэмжээ ябуулгануудые зохёожо бэелүүлнэ. Алмалта, арьбалалтын харалганууд үнгэргэгдэнэ, социалис уялганууд абтана. Материальна болон түлишын- энергетическэ ноосэнүүдые гамнаха, алмаха, ашаүрэтэйгөөр хэрэглэхэ хүдэлмэриие Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи республиканска албан зургаанууд хоорондын комисси хүтэлбэрилнэ. Иимэ комиссинууд КПСС-эй горком болон райкомуудта байгуулагданхай.

Алмалтын асуудал предприятинуудай партийна эхин организацинуудай сагүргэлжын хиналта доро байдаг. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада республикымнай предприятинууд 10 мянга гаран тонно түмэр, 20 мянган тонно цемент, 83 миллион киловатт-час электрын, 212 мянган гикалори дулаанай элшэ хүсэ алмажа шадаа. Материальна ноосэнүүдые гаргашалгын 400 шахуу нормо шэнээр харагдажа үзэгдөөд, 127 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаа. Мүн промышленна продукциин өөрынь үнэ сэн материальна гаргашын талаар 8,5 миллион түхэригөөр хямдаруулагдаһан байха юм.

Түүхэй эд, материалнуудые, түлишэ болон электрын, дулаанай элшэ хүсэ алмаһанай ашаар эдэ ноосэнүүдые хэрэглэмжын ургалтын 75 — 80 процентые хангаха зорилго КПСС-эй ЦК табина. Энэ зорилго бэелүүлхын тула ноосэнүүдые гамнаха, алмаха хүдэлмэриие үндэһөөрнь шэнэлэн хубилгаха, алмалтын бии байгаа ноосэнүүдые комплексно гуримаар бэдэрхэ, хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Эрдэм-техникын гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ комплексноор хандаха дүй дүршэл республикадамнай бии юм. Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхээр тусхай зорилготой комплексно 7 программа зохёон найруулагданхай. Эдэ программануудай жэшээгээр тусхай зорилготой үшөө нэгэ «Ноосэнүүдые гамналга» гэһэн программа зохёогдохоор хараалагдана. Энэ программын бүридэлдэ түмэр, модон материалнуудые, цемент, түлишэ-тоһодолгын материалнуудые, промышленна үлэгдэлнүүдые болон хоёрдохиёо хэрэглэгдэхэ ноосэнүүдые гамтай наринаар ашаглаха талаар техническэ болон эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд ороно. Энэ шухала программые зохёохо хэрэгтэ республикымнай Госпланай, «Бурятснабсбыдэй», СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай филиалай мэргэжэлтэд хабаадаха ёһотой. Мүн энэ программые зохёохын тула предприяти бүхэндэ хүдэлмэриин бүлэгүүдые байгуулха, ноосэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын, алмахын тула эндэхи бодото байдалые шэнжэлхэ, үлэгдэлнүүдэй паспортизаци хэхэ, гаргаша багатай ба гаргашагүй технологи зохёохын тула проектно-конструкторска, эрдэм-шэнжэлгын институдай мэргэжэлтэдые, уралан нарижуулагшадые, ухаалан зохёогшодые болон зохёохы бүлэгүүдые хабаадуулха хэрэгтэй болоно. Эндэ хангалгын эмхи зургаануудай урда ехэ зорилго табигдана бшуу. Тэдэнэр материалнуудые гамтайгаар хэрэглэлгые хинан шалгаха, өөһэдынгөө материальна үндэһэ һуури хүгжөөхэ, промышленностьда хэрэглэгдэхэ материалнуудые болбосоруулха, бэлдэхэ талаар хангалгааа үргэдхэхэ ёһотой гээшэ. «Бурятснабсбыдэй» системэдэ түмэр продукци бэлэдхэхэ заводой барилга хараалагдана.

Ноосэнүүдые алмаха талаар хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, мүн эдэ баялигуудта зэдэн бусаар хандадаг баримтануудые хүн зондо харуулха зорилготойгоор, Украинын жэшээгээр сагүргэлжэ хүдэлжэ байдаг выставкэ эмхидхэгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Улаан-Үдэдэ 8 мянган тоннын хүсэтэй үйлэдбэриин-бэлэдхэлгын предприятиие барижа эхилхээр хараалагдана. Энэ предприятиин бүридэлдэ хоёрдохиёо хэрэглэгдэхэ түүхэй эдые болбосоруулха, барилгын хүбэн, һээы болон бусад материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха участогууд ороно. Промышленностьда хэрэглэгдэхэ түүхэй эдые хүн зонһоо тушаан абалгын нүүдэл пунктнүүдые, магазинуудые город, тосхонуудта эмхидхэхээр болонхой.

Ноосэнүүдые гамнаха, алмаха талаар тусхай зорилготой программын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлбэл, республикымнай үйлэдбэриин ашаг үрэ саашадаа улам дээшэлхэ, экономикын байдал эрид һайжарха зэргэтэй.

Л. ТАБАЛАЕВ,
КПСС-эй обкомой промышленностиин таһагые даагша.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГ…



АНАТОЛИЙ КУЗЬМИЧ Улаан-Үдэ, областной партийна конференцидэ ошохынгоо урда тээхэнэ редакцида ороо һэн. Угаа баяртай, зугаатай ябаа бэлэй. Яһала хөөрэлдөөшье һэмди. Бахархан хэлэхэ юумэниинь олон һааб даа. Тэрэнэй даадаг бригада табан жэлэй түсэбтэ даабаряа гурбан жэл долоон һарын туршада дүүргэжэ, ажалай ехэ амжалта туйлаа юм. Шэнэ түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ урдынхи шэнги габшагайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ арга боломжоор ехэ, дүй дүршэлөөр баян байһан туладаа коллективэйнгээ ажал хэрэгээр омогорхонгүй яахаб!

Экскаваторна бригадын бригадир Анатолий Кузьмич Шевченко ганса өөрынгөө хүдэлдэг Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн коллектив соо бэшэ, харин город болон республика соо мэдээжэшье, суутайшье болоһон хүн гээшэ. Нормынгоо ёһоор ЭКГ-5А экскаватор жэл соо дунда зэргээр 860 мянган кубометр газар малтаха шадалтай юм. Тус бригада 1.200 мянган кубометр малтаха дээшэлүүлэгдэһэн даабаритай байгаа. Тиимэшье һаа, үнгэрһэн табан жэлэй жэл бүхэндэ 1.450 мянган кубһаа доошонь нэгэшье оруулаагүй.

Иимэ амжалтын эшэ үндэһэниинь юунһээ һабагша татана гээшэб? Өөрынгөө хэрэгтэ гүн сэдьхэлһээ дурлаха, предприятиингаа нэрэ хүндын түлөө хамаг хүсэеэ зорюулха, үндэр жэшээтэ журам, бригадынгаа гэшүүн бүхэниие хүндэлхэ, халуун анхаралаар хандаха. Зүб, шанга эрилтэ табиха — эдэ бүгэдэ урагшатай, эбтэй, этэй, эршэ түгэс ажалайнь үндэһэ һуури болоно гэхэ байнаб. Үнэхөөрөөшье, бригадын гэшүүн бүхэн иимэл эрмэлзэлтэйгээр хүмүүжэнхэй бшуу.

Журамтай, гуримтайл газарта, коллективтэ амжалта туйлагдадаг ха юм даа. А. К. Шевченкын ажахыда хэзээдэшье гуримтай, саб гэмэ байдаг. Гурбан табан жэлэй — арбан табан жэлэй туршада тэрэ бригадираар хүдэлнэ. Гурбуулайень ажалай эрхим үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэжэ шадаһан коллектив. Юһэдэхи табан жэлэй даабариие дүрбэн жэл соо, арбадахиие — дүрбэн жэл хоёр һарын туршада, харин арбан нэгэдэхиие — гурбан жэл долоо һара хүдэлөөд байхадаа дүүргээ бшуу. Өөһэдынгөө туйлаһан үрэ дүнгые алгад дабадаг габьяатай байһан тушаа халта тогтонгүй үнгэржэ боломоор бэшэл.

Түрүүшын хоёр табан жэлые нэгэшье хүдэлмэришэниие һэлгэнгүйгөөр дабаһан габьяатай. Арбан нэгэдэхи табан жэлые шэнэ коллектив эмхидхэн эхилһэн, сугтаа шэнэ экскаватор хабсаргаа. Тиихэдэ хэдэн бригадаһаа мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд сугларһан байгаа. Манай ажалда жэжэ божо юумэн гэжэ байха ёһотой, бишыханшье дутагдалай ушараа хада, тэрэниие үглөөдэр гү, али хожом хүсэлдүүлүүжэм гэжэ боdoһоной хэрэггүй гэжэ шэнэ нүхэдтөө хэлэдэг, ойлгуулдаг, энэ талаар Анатолий Кузьмич өөрөө жэшээ харуулан хүдэлдэг һааб даа.

Коллективээ хүтэлбэрилхэдөө шадамар коммунист. Нүхэдэй оролдохы сэдьхэлые. урагшаа тэгүүлһэн эрмэлзэлые дэмжэхэ, дэлбэлхэһээ гадна бодолыень уридшалан таахые хүсэхэ гээшэ бригадирай үдэр бү…

НҮХЭД…
Е Х…
ОМОГО…

риин ажабайдалай хэр…
хай. Үнэхөөрөөшье, тэ…
ёһоной харилсаа байгу…
хүмүүжэл, болбосорол…
анхархые оролдожо…
нэгэнэй гэр бүлэдэ ямар…
ушарай үзэгдөө һаань,…
дараа нүхэр ёһоной…
амаршалдаг, тэмдэглэд…
са энээхэн жэшээ эб…
байгуулгын нэгэ һалаа…

Амжалта туйлаха, ур…
үндэһэ һуури байгуула…
гэхэдэнь, ямар нэгэн зо…
дэхэ «забһар» гараадх…
нистнүүд В. И. Гречишки…
Мулюкин гэгшэд дүрш…
болоһон хүдэлмэришэд…
Трель, Н. Т. Куйдин, Н…
нистнүүдэй туһалагшан…
Быков халаанай машин…
Иимэ бригадые тиимэ…
Эдэнэрэй түлөө һанаа…
шэнги байдаг гэжэ бри…
ко хэлээ һэн. Гэбэшье…
мнай гэнтэ-гэнтэ бриг…
лаад» абадаг. Тэрэнэй…
рам алдалгаһаа бол…
хүртэхэ эрхэһээ хаһа…
угаа аягүй байдалд…
энээниие ехээр зэмэл…
мнайб. Нүхэдэйнгөө…
дэлжэ олоһон мүнгые…
даа, буруу харгыда ор…
бэшэ гү гээд бригади…
һан байха.

Нүхэдтөө шангашье…
табижа шададаг бриг…
тагдажа байгаа шулуу…
ехэтэ машинанууд д…
Тиимэ байхадань тэдэ…
туулжа болохогүй. Эн…
бригадын ажаллажа б…
удай удаан зогсожо,…
лежэ байхые харах…
зохидоор, зогсохын ту…
тор шадархиень сэб…
хадань путевкоёо аба…
ры тэрээн уруу урдид…

Бригадын хүдэлмэри…
журам, алибаа гурим…
дэндөө бүтээсэ ехэтэй…
таяа улам арьбадхаха…
на. Хэһэн бүтээһэн аж…
солходоо, гансал хэды…
һэн малтагдааб гэж…
дүүргэдэггүй, харин…
дай шалтагааниие…
тэдэниие ягаад усад…
бүри һайнаар хүдэлх…
асуудалнуудта анхар…
шал энэ коллективтэ…

КПСС-эй XXVII съ…
дэхэнь. Ажалша ко…
хүндэлэлдэ абаһан со…
гаа хэр дүүргэдэһые…
со шалгарагшад хэл…
тухайгаа, ямар амжалт…
мэдээсэжэ байна. Энэ…
хитэй оролсоһон ком…
кын хүтэлбэрилдэг…
бригадын харюусалга…
на. Коллективые тол…
партийна конференц…
обкомой гэшүүнээр һ…
дабари үзүүлээ һэн.…
лий Кузьмичай КПСС…
делегадаар һунгагдаһ…
дэг нүхэдэйнь, Гусино…
лэнгын районой ко…
ажалшадай ямар ехэ…
шэб.

Дурлаһан ажални…
наһанаймни эгүүриш…
додоо сэдьхэжэ яба…
хамтын хэрэгэй түлөө…
шалга энэ ехэ этигэл…
һэниинь мүн гэжэ о…
даха хүсэл түрэнэ.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

ҮСӨӨН ХҮН ХАБААДАА

Мухар-Шэбэрэй районой партийна, комсомолой политическэ болон ажалшадай экономическа һуралсалай ээлжээтэ хэшээл үнгэрһэн неделиин понедельнигэй үдэр болобо. Энэ үдэр районой үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд, партиин райкомой харюусалгата тушаалтад промышленна предприятинуудай, эмхи зургаанудай, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудта үнгэргэгдэһэн хэшээлнүүдтэ байлсаба.

Тэрэ үдэшэлэн «Знамя Ленина» колхоздо болоһон экономическа һуралсалай хэшээлдэ хабаадалсагдаа. «Үзэл сурталай тэмсэл ба контрпропаганда» гэһэн асуудал хоёрдохи жэлээ 13 хүн шудалдаг юм. Энэ бүлгэмэй пропагандистаар Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин багша С. Ж. Дугаржапова һунгагданхай. Эдэнэр һуралсалай жэлэй эхинһээ хойшо 11-дэхи хэшээлээ тиихэдэ үнгэргөө һэн.

«Ленинскэ национальна политикые бэелүүлхэ ба совет арадай бата нэгэдэлые эб эгүй болгохо империалис пропагандын һэдэлгые элишэлхэ» гэһэн темэдэ зорюулагдаһан хэшээл болоо. Энэ шухала асуудалаар пропагандист С. Ж. Дугаржапова часай туршада һонирхолтой тайлбари хэлэжэ үгэһэн байна. Хэшээлдэ хабаадагшад пропагандистын хөөрэлыень анхаралтайгаар шагнажа, блокнот, дэбтэрнүүдтээ тэмдэглэжэ абаа. Һүүлээрнь энэ темээр суглараашадай дунда һонирхолтой хөөрэлдөөн болобо.

— Манай ажахыда хэдэн үндэһэ яһатаннаа бүридэһэн түлөөлэгшэд нэгэ бүлэ боложо, эбтэй эетэйгээр ажаһуудаг, ажалладаг юм. Иимэ эбтэй эетэй коллективтэ хүдэлһэн хүнүүд ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа гарадаг, урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатай бэелүүлдэг гээшэ. Тиимэл хадаа колхознай үнгэрһэн табан жэлдэ амжалта түгэсөөр хүдэлжэ, түсэбтэ даабарияа дүүргэһэн габьяатай. Һаяхан район дотороо үнгэргэгдэһэн экономикын. соёлой үдэрнүүдтэ зорюулагдаһан концертдэ ород, чуваш, буряад, украин болон бусад яһатанай дуунууд зэдэлээ, хатарнууд гүйсэдхэгдөө. Энэмнай манай партиин ябуулжа байһан национальна политикын эшэ үндэһэн мүн болоно,— гэжэ ахалагша мелиоратор В. Г. Цырендашиев хэшээлэй үедэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Үшөө ямар асуудалда анхармаар бэ гэхэдэ, тус курсын шагнагшад хэшээлээ нютагайнгаа бишыхан библиотекэ соо хэдэг байна. Энэ байрын ехэл хүйтэн дээрэһээнь суглараашад хубсаһатаяа һууха ушартай болоно. Хэшээлдэ хабаадагшадай темэнүүдээ гүнзэгыгөөр шудалхын тула хэрэглэгдэхэ элдэбын схемын, диаграммын, плакадай үгы байһандань ехэл хаһагламаар.

Энэ һургуулида ябадаг зарим коммунистнууд хэшээлдээ үсөөн ябана. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй гэшүүн прораб Ц. Н. Бадмацыренов 11 хэшээлэй ороидоол нэгэндэнь, коммунист, механизатор Б. Г. Дашацыренов хоёртонь, электрик Л. Санжиев гурбандань байлсаһан байна. Тэрэ үдэр хэшээлдээ ороидоол 6 хүн ерэһэн байха юм.

Тиимэһээ «Үзэл сурталай тэмсэл ба контрпропаганда» гэһэн асуудал шудалагшад эдэохи, харюусалгаяа мэдэржэ, саашадаа хэшээлнүүдтээ булташаа ябажа, тэрэнээ эрхим бэлэдхэлтэйгээр түгэсхэхэ ёһотой гэжэ һанагдана. Колхозой парткомой зүгһөө нягта нарин хиналта хэрэгтэй болоод байна ха.

Д. ДОНДОКОВ.

АЖАЛША БҮЛЭ

Хоринн совхозой хонишодой нэгэ бригадые Антонина Дондокова даажа абанхай. Эдэ үдэрнүүдтэ түл түрэсээ олоошоруулжа эхилбэ. Антонина комсомол-залуушуулай бригада даажа абаһаар гурбадахи жэлээ хүдэлжэ ябана.

Цымжит Бизьяевна эхэнь хонин ажал дээрэ хүдэлжэ ябахадаа, үхибүүдтээ хүдэлмэри хүүлжэ һурган, ажалша бэрхээр хүмүүжүүлһэн байха. Ехэ басагадынь — Галя Аня хоёр совхоздоо хүдэлхэдөө, хододоо түрүүшүүлэй тоодо оролсожо, нютагаингаа ажалшадта магтуулжа ябадагынь һайшаалтай байдаг. Жэшээнь. Аня арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада ажалай эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Залуушуул болон студентнэрэй оюутадуудай XII фестивальда хабаадаха үндэр эрхэдэ хүртөө һэн.

Александр Дугарович эсэгэнь ажахынгаа түрүү механизаторнуудай нэгэн гэжэ суурхаһаар үнинэй.

Мүнөө Антонина Дондоковагай бригадын хонид олоороо хурьгалжа захалба. Андрей ахань Галя һамгантаяа хурьгадыень абалсана. Хони, хурьгадайнь байра сайдал эртэ намартаа һайнаар заһабарилагдаһан, досоонь дулаан, сэбэр. Отарадань дүрбэн зуунһаа дээшэ хурьгад абтаад, хаамжанууд сооһоо уураа өөдэргэн ябахыень харахада, урма баяртай байгдаа һэн. Хамтадаа 550 хонид хурьгалха юм.

Б. БОРБОЕВ.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗАЛИ ЕХЭ

Валерий, Цыденеши Цыбиковтэн хонин ажалда ороһоор нилээд үнихэнэй болобошье, ехэ хонидые харууһалдаг, хурьгалуулдаг болоһоор дүрбэдэхи жэлээ ажаллажа байнад. Анхан хурьгадые абаад, тэдэнээ зуһаг болгожо үрэжүүлһэн байгаа. Гэр бүлөөрөө даажа абаһан һүрэгөө һайнаар харууһалха, ехэ хонид болгожо, толгой бүриһөөнь түл абаха, заримыень эхирлүүлхэ гэһэн зорилго Цыбиковтэн урдаа табяа һэн.

Хурьган байхадань дагжааруулангүй, уһа ногооной элбэгтэ бэлшээн, хужар, дабһаар дутаангүй, нара һалхиндашье дадхааһан хонидынь оролдоһон ашыень мүнөө харюулжа байна.

1983 ондо түрүүшынхиеэ хурьгалха хонидоойнгоо хойноһоо Валерий Бимбаевич, Цыденеши Базаровна хоёр «унаһан малгай абалтагүй» гэхээр оролдожо, түрүүшынгээ жэл хурьгалха шэнэ зуһагуудһаа нэжээд хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ һэн. Энэнь хонишодой урма зоригые саашадань бадаруулжа, холын замда зоригжуулһан байха.

Хойто жэлынь Валеритэн 100 эхэ хонин бүриһөө дамжуулан, үнгэрһэн жэл 105 хурьга тэнжээгээ. Районсоогоо түрүү зэргэдэ ябадаг Сэбэрой совхозой хонишод энэ жэл булта даа хонин бүриһөө хурьга абажа тэнжээхэ гэһэн социалис уялга абаа юм. Эдэнэй дунда Цыбиковтэнэй бүлэ мүн лэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлхэ гэһэн хүсэлнгаа уялгада гар табижа, мүн лэ дүрбэдэхиеэ хурьгалха эхэ хонидые харууһалжа байһан Николай Борисовые мүрысөөндэ уриһан байна.

Малайнгаа үбэлжэлгэдэ, хурьга абалгада ямараар бэлдэбэ гэжэ ажахынууд хоорондын шалгалта болоходо, Валерий Цыбиковтэнэй бүлын отара үндэр сэгнэлтэ — 100 баал абажа, һайшаал магтаалда хүртөө. Эндэ 200 центнер үбһэн, 500 центнер зеленко, хэрэгтэй болохо зэргээрээ һолоомон, даблан, витаминтан ногооной гурил, хурьгадта үгтэхэ микро-тэжээлнүүд, тусхай аптекэ бэлэдхэгдэнхэй. Хурьгадые нигаха эрьенэг хаалтанууд (утаншье, согоншье) хүсэд бэлэн болонхой.

— Һаядаа хурьгад «шааяшахаар» хүлеэгдэнэ,— гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ. Цыбиковтэнтэй хамта залуу комсомолец Николай Тарбаев ажалладаг юм. Залуушье һаа Николай нүхэдэйнгөө хажууда дүй дүршэлыень халан абалсажа байдаг. Үшөө хоёр залуу хурьгашад үглөө мүнөө ерэхэ юм. Тэдэнэр мүн лэ ажалаа мэдэхэ залуушуул юм. Тиимэһээ хурьгадайнгаа «адхаршахын» урда тээ хэдыхэн хоногто ерэхэ гэжэ хонишод хөөрэнэ. Нэгэ жэгдэ тоонр тарган эхэ хонидоо үдэрынь ойро зуура бэлшээжэ, бэеынь дулаасуулдаг заншалтай юм. Манай бусаха замда байра тээшээ һубарилдаһан хонидой хээли ехэ, нооһониинь заашье хүдэлөөгүй, нюдэндэ зохидхоноор үзэгдэнэ. Хонишод абаһан уялгаяа нилээд үлүүлжэ байха бээз гэһэн хүсэл бодолнууд һанаанда ороно. Тиимэшье байха зэргэтэй. Залуушуулай ажалай зали ехэ, урагшатай байхал ёһотой.

Д. АЮШЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Зэдын район.

КПСС-эй XXVII съездые угтуулан

СОВЕТ ЭЛШЭ ХҮСЭН:

90-дэхи ОНУУДАЙ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

Совет элшэ хүсэнэй «доройтон унаха» тухай олон тоото баргаамжалгануудай хэгдээшье һаань, СССР урдынхидал мэтэ ори ганса промышленна талаараа хүгжэнги гүрэн байһан зандаа. Тэрэнэй экономико гадаадын оронуудай элшэ хүсэнэй ноосэнүүдһээ дулдыдадаггүй байна. Һүүлэй 20 жэлэй хугасаа соо манай орон түлишэ олзоборилгые 2 үлүүтэй дахинаар үргэдхэжэ, мүнөө тэрээндэ дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилэгдэдэг нефть болон нүүрһэнэй дүрбэнэй нэгэ шахуу, байгаалиин газай гурбанай нэгэ хубинь хүртэнэ бшуу.

Саашадаа совет элшэ хүсэн ямараар хүгжөөгдэхэ гээшэб? «1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй» проектые шэнжэлхэдээ, иимэ тобшолол хэжэ болоно: Советскэ Союз, урдынхидал мэтэ, өөһэдынгөө ноосэ баялигуудаар эрилтэ хэрэглэмжэнүүдээ хангахые хараална. Мэргэжэлтэдэй һанамжын ёһоор, энэ талаар бүхы арга боломжонууд бии, гэбэшье тэдэниие бэелүүлхэ гээшэ юрын хэрэг бэшэ юм.

Эрдэмтэдэй тэгнэһэнэй ёһоор, түүхэй эдүүдэй дутагдал тохёолдуулагдахаяа байнагүй. Эдэ бүгэдые олзоборилон абаха, зөөхэ гээшэ улам үнэтэй сэнтэй болжо байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, нефтиин, газай болон нүүрһэнэй гол ноосэ баялигууд хүйтэн шэмэрүүн уларилтай, хододоо сэбдэг, харгы замгүй ороной Зүүн болон Хойто районуудта оршоно.

Иимэ эрхэ байдалда элшэ хүсөөр хангалгын эгээл ашаг үрэ ехэтэй байгууламжые, гол ноосэнүүдэй үйлэдбэриин хэмжээнүүдые, түлишын ехэ ехэ баазануудые хүгжөөлгын ээлжээе зүбөөр тодорхойлхо гэһэн стратегиие бэелүүлхэ шухала. Тобшоор хэлэбэл, эдэ бүхы ноосэ баялигуудай алиниинь түрүүлэн ашаглалтай гээшэб гэжэ шэлэхэ шухала. «Гол шэглэлнүүдэй» проект юу дурадханаб?

Арбаад жэлэй турша соо бидэ нефть олзоборилгоор дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлнэбди. Али бүхы юумэнһээ ойлгоходо, ойрын жэлнүүдтэшье энэ талаар түрүү һуурияа алдахагүй байнабди. 1984 ондо олзоборилгын зарим тэды хороогдоошье һаань (урда жэлдэнь 616 миллион тонно байгаа һаа, 613 миллион тонно болоо). Манай орон нефть ехээр олзоборилон абадаг бусад гүрэнүүдые, тусхайлбал, Холбоото Штадуудые (1984 ондо 430 миллион тонно), Саудовска Арабиие (235 миллион тонно) холо ахижа гараба.

Тиихэдэ урдынхидал мэтээр энэ үйлэдбэриие үргэдхэн хүгжөөхэ гээшэ аша үрэгүй байна гэжэ мэргэжэлтэд тоолодог. Юундэб гэхэдэ, һүүлэй арбан жэлэй хугасаа соо тонно бүхэниие абахын түлөө гаргашанууд 3 дахин дээшэлһэн байха юм. Тиимэһээ проект дотор хараалагдаһанай ёһоор, 1990 ондо газай конденсадтай хамта нефть олзоборилго 630—640 миллион тоннодо хүргэгдэхэ ёһотой. 1986—1990 онуудта «түүхэй» нефтиие болбосоруулха хүсэнүүдые үргэдхэхөөр, мотоорой түлишэ гаргалгые ехэдхэхээр хараалагданхай.

Мэргэжэлтэдэй һанамжын ёһоор, манай элшэ хүсэндэ мүнөө байгаалиин газда гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Тэрэниие үйлэдбэрилэн абалга нефтьһээ хоёр дахин үнэгүй болодог байна бшуу. 1984 ондо байгаалиин газ олзоборилгоор урдандаа дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлжэ ябаһан США-е ахижа гараһан байгаабди. 1990 он болотор «Гол шэглэлнүүдэй» проект газ үйлэдбэрилэн абалгые мүнөөнэйхиһөө гурбанай нэгэ хубяар дээшэлүүлжэ, 835—850 миллиард кубометртэ хүргэхые хараалагдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ бэрхэшээл түбэгүүдтэ ороһон нүүрһэнэй промышленностиие һэргээн хүгжөөлгэдэ ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха юм. 1990 ондо нүүрһэ малталга 780—800 миллион тоннодо хүргэгдэхөөр түсэблэгдэнэ. Хэрбээ мүнөө болотор шахтернуудай 724 миллион тонноһоо дээшэ гаргажа шадаагүй байһыень хараада абабал, энэмнай орёо хүшэр зорилго гээшэ ааб даа. Ороной Зүүн районуудай ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые ашаглалгада гол анхаралаа хандуулха байнабди. Эндэ түлишэ бүри ашаг үрэ ехэтэй, аюулгүй нээмэл аргаар малтан абажа болоно. 1990 ондо Сибирь болон Казахстанай карьернүүд нүүрһэнэй 46 процентые үгэхөөр багсаамжалагдана.

Түлишэ олзоборилгын түбүүдэй Зүүн болон Хойто районууд худар нүүлгэгдэжэ байхадань, ороной Европодохи хубида ядерна элшэ хүсэн хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Хэрбээ 1975 ондо манай орон дотор атомна электростанцинуудай ниитэ хүсэнэй 4.500 мегаватт-һаа дээшэ болодоггүй байгаа һаань, 1985 оной эхиндэ тэрэ табаһаа үлүү дахинаар дээшэлһэн байгаа. 1990 он болотор тэрэ үшөө 20 процентээр ургаха юм. Атомна электростанцинуудта электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгые дээшэлүүлһэнэй ашаар табан жэлэй хугасаа соо 75—90 миллион тонно органическа түлишэ алмахаар хараалагдана.

Хүгжэнги атомна элшэ хүсэтэй бусад оронуудтал адли, СССР-тэ түргэн нейтронууд дээрэ хүдэлдэг реакторнуудые (тэдэниие бридернууд гэжэ нэрлэдэг) зохёон бүтээхэ талаар ехэ хүдэлмэри үнихэнэй бэелүүлэгдэжэ байна. Тэдээн соо байгаалиин ураан заншалта түхеэрэлгэнүүд сооһоо 30—40 дахин ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэг юм. Мүнөө манайда хэдэн бридернууд, тэрэ тоодо 350 болон 600 мегаватт хүсэтэй хоёр промышленна бридер хүдэлнэ.

Алексей ПУТИНЦЕВ,
АПН-эй экономическа шэнжэлэгшэ.



Үйлэдбэриин түрүүшүүл В. М. Ярыги… (зураг дээрэ) Московско областной КПСС-эй XXVII съездын делегадаар…

Социалис Ажалай хоёр дахин Геро… Ярыгин «Электростальтяжмаш» гэжэ… гушан гурбан жэлэй туршада токарь… юм. Энэ нэгэдэлдэ металлургическа… гаргагдадаг. Суута токарь гансал һайн… хэдэг. Тэрэнэй хүдэлдэг участогай ко… Михайловичые арбадахияа парт группор… лай журам, түрүү дүй дүршэл дэл… ехэл анхарал хандуулдаг юм.

КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй т… социалис мүрысөөнэй үүсхэл гарга… ороной партийна ехэ хуралдаанай… һарын нормо дүүргэхэб гэһэн үндэр…

Майн 1-нэй нэрэмжэтэ Большевеско… рикын зэргэшэ Валентина Ивановна… рынь ажал хэрэгтээ зохёохы ёһоор… байгаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Түсэб… туршада тэрэ арбан жэлэй даабари… бариин типовой нормоор хараалагда… ээрсэгүүд дээрэ хүдэлжэ, иимэ амжал… када хүдэлжэ эхилһэн сагһаа хойшо… мэргэжэлдээ һургаһанаараа тэрэ суу… басагад мүнөө баһал олон станок д… мина Ажалай Алдар Солын бүхы… шагнагданхай.

ТАСС · АПН
ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ
ПРЕСС-БЮРО

ҺАНДАМНАЙ:
...-эй уласхоорондын политикын шэглэлнүүд хэйн олон анхарал та...
нүхэдэйм... хэрэгүүд ...эрхэнүүд

XXVII съездые угтуулан

...АН БАЙДАЛАЙ БА ...ЭЛТЫН ПРОГРАММА

...ХЭБЛЭЛДЭ амхар хэлэн ...логдоһон КПСС-эй Програм...руулгын проект манай орон ...зүбшэн хэлсэгдэхэдээ, му...энэртэ аха дүү парти дотор ...эгээл шухала үйлэ хэрэгүүд ...бэелүүлхэ зорилгонууд тухай ...мжо үгэнэ.
...гэнүүд ургажа байһаар. 1981 ...партиин һүүлшын съездһээ ...оо миллионһоо дээшэ шэнэ ...дэ оробо. Тэдэнэй горитой ...эришэн ангиин түлөөлэгшэд

Империализмын ээрхэг түримхэй политика ябуулжа байгаашье һаань, эб найрамдалай хүсэнүүд улам ургэдэжэ байна гэжэ проект соо тэмдэглэнэ. Энэ хадаа социалис гүрэнүүдэй эдэбхитэй, залан сэхэ эб найрамдалта политика, тэдэнэй улам ургажа байгаа экономическа ба өөһэдыгөө хамгаалха хүсэн болоно. Энэ хадаа амгалан тайбан байдал хангахые, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохые хүсэжэ байдаг Азиин, Африкын ба Латиин Америкын диилэнхи олонхи гүрэнүүдэй бэелүүлдэг политика болоно. Энэ хадаа ниитын ажабайдалай удаан болзорой ба нүлөө ехэтэй эрхэ нүхэсэл болохо бүхы түбинүүдэй үргэн ниитэ арад түмэнэй дайн дажарта эсэргүү хүдэлөөнүүд мүн.

КПСС-эй уласхоорондын политикын гол зорилгонууд, шэглэлнүүд документ дотор дурсагдаа. Эдэ бүгэдэ аха дүү социалис оронуудтай СССР-эй харилсаа холбоое хэлбэришэгүйгөөр үргэдхэн гүнзэгырүүлхые, дэлхэйн социалис байгуулалтые али болохоор хүгжөөн бэхижүүлхые, коммунис болон революционно-демократическа партинуудтай, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй, арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлтэй интернациональна һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхые хараална.

...тэ ажаһуудаг бүхы нацинууд ...дэһэтэдэй түлөөлэгшэд пар...
...шэнэ найруулга орон дото...алда, дэлхэй дээрэ боложо ...лтануудые эрдэм ухаанай ...кэлнэ, совет обществые хүг...түсэбүүдые, эсэсэй гол зо...коммунизм байгуулгые туй...нуудые, эрхэ нүхэсэлнүүдые, ...рхэ байдалда уласхоорондын ...рилгонуудые наринаар, гүн...рхойлхо арга олгоно.
...ин дэлхэй дээрэ дэбжэлтын ...хүсэнүүдэй хоорондохи тэм...шаглагдаһан хубидань доку...оронуудай хоорондохи ха...ыгоор шэнжэлнэ. Социализм ...гдөө дуулдаагүй гүрэнүүдэй ...н шэнэ түхэлэй уласхоорон... ажабайдалда нэбтэрүүлһэн ...Марксистско-ленинскэ суртал ...общество байгуулгын ба хам...гонуудые шиидхэлгэдэ хани ...лсаа холбоо тогтоолго, нэгэ ...лалсалга, адли тэгшэ эрхэ, ...бээ дааһан ба дулдыданги ...о хүндэлэлгэ хадаа тэдэнэй ...һэ һуури болоно.
...хуби хүгжэлтын капиталис...өлэгдэһэн оронуудай һүнгэн ...алис шэглэлэй харгы замые ...уэнэ. Тэрэ ниитын хүгжэлтэ ...н ехэ-хараа түсэбүүдые нэ...дэлхэй дээрэхи оршон бай...удэй тэнсүүри дарлагдаһан ...туһада урган дээшэлжэ, ка...рид буруушаажа, дарлагша ...общество байгуулха хүсэлэн...эдэ оронуудай дүй дүршэл ...ална.

Социалис оронуудай нягта жагсаалай үндэһэ һуури болохо социалис экономическа харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхын түлөө КПСС тэмсэнэ. Арадуудайнгаа һуудал байдалые саашадань улам һайжаруулха, тэдэнэй аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ зорилготойгоор аха дүү оронуудай хүсэлэл оролдолгонуудые үйлэдбэриие эршэмтэйгээр хүгжөөлгэдэ, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгада элсүүлэн хабаадуулха гээшэ илангаяа шухала удха шанартай байна.

Социалис хараа шэглэлтэй оронуудтай һаналаа нэгэдэлгэдэ, политическэ ба экономическа харилсаанда парти гол анхаралаа хандуулдаг юм гэжэ КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект дотор хэлэгдэнэ. Арад бүхэн гол түлэб өөһэдынгөө хүсэлэл оролдолгонуудаар шэнэ общество байгуулхын тула шухала хэрэгтэй материально-техническэ бааза байгуулдаг, олониитын һуудал байдалые һайжаруулдаг байна бшуу. Иимэ замаар дабшаһан арадуудта Советскэ Союз хүсэ шадалайнгаа зэргээр, арга боломжоороо туһа хүргэдэг байгаа, саашадаашьё хүргэхэ байна. Эгээл тиимэһээ ажахын ба соёлой байгуулалтада национальна кадрнуудые бэлдэлгэдэ, өөһэдыгөө аршалан хамгаалха хүсэнүүдые дээшэлүүлгэдэ, мүн бусад һалбаринуудта туһаламжа үзүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана.

Мелесе ТЕЛАХОУН,
эфиоп журналист.
(АПН).

Аддис-Абебэ.

Ханинарайманай дүй дүршэл

«УХААЛАН ЗОХЁОГШОДОЙ САЛОН»

Бухарестын электро-хэрэгсэлнүүдые заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй клубтэ «Штиинца ши техник» журналай үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн «ухаалан зохёогшодой салон» һаяхан хаагдаба. Ухаалан зохёолгын элдэб зүйлнүүд болон уралан нарижуулгын дурадхалнууд, проектнүүд болон македүүд эндэ 12 үдэрэй туршада харуулагдаһан, мэдээжэ мэргэжэлтэд болон эрдэмтэдэй хабаадалгатай уулзалганууд, коллоквиумууд үнгэргэгдэжэ, эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын гол шухала асуудалнуудаар ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоһон, һонирхолтой бодолнууд, дурадхалнууд дэбжүүлэгдэһэн байгаа.

— «Ухаалан зохёогшодой салон» түрүүшынхеэ 1984 ондо нээгдэһэн юм, — гээд тэрэнние эмхидхэгшэдэй нэгэн инженер Ш. Никулеску-Майер тайлбарилна. Тэрэнние жэл бүри үнгэргэхэ, гэжэ шиидэнхэйбди. «Ерээдүйн байра ямар байхадаа дээрэб?», «Айлнуудай гэрнүүдтэхи үлөөдэһые хэрэглэхэ ашаг үрэтэй ямар арга дурадхаха байнабта?», мүн бусад асуудалнуудаар «Штиинца ши техник» журналай дурадхаһан анкетэнүүдтэ бүхы юумэн эхилһэн байгаа. Тон һонирхолтой бодолнуудтай, шиидхэбэринүүдтэй хэдэн зуугаад харюунууд манай редакци абаа һэн. Тиигэжэ тэдэниие үргэн ниитэ зоной шүүмжэлэлдэ харуулха, мэргэжэлтэдэй урма зориг үгэхэ гэһэн бодол мүндэлһэн юм. Тиигээд манай «ухаалан зохёогшодой салон» бии болоһон. Али нэгэн һалбарияар ухаалан зохёогшод болон уралан нарижуулагшадай хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолхо, ямар нэгэн техническэ гү, али научна шинэ зүйлнүүдые харуулха зорилго эндэ табигдадаг бэшэ. Харин үйлэдбэри дээрэ түргэнөөр ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ болохоор үнэтэй сэнтэй дурадхалнуудые үйлэдбэришэдтэ хэлэжэ үгэхэ, ашатай туһатай хөөрэлдөө хэхэ эрхэ байдал байгуулха, залуу уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодто түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдэй зүбөө туһаламжа үзүүлхэ гээшэ тэрэнэй гол зорилго болоно.

— Дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдэй, мүн һанал бодолоо халан абалсаха, өөһэдынгөө нээлтэнүүд ухаалан зохёолгын зүйлнүүдээ, али бодолнуудаа харуулхые хүсэгшэдтэ «ухаалан зохёогшодой салон» адли туһатай юм, — гэжэ Ш. Никулеску-Майер хөөрэнэ. — 1985 ондо салондо хэдэ хэдэн һонирхолтой дурадхалнууд болон бодолнууд хэлэгдэһэн байна. Тэдэнэй зариманиинь үйлэдбэри дээрэ, хангалтын албанда ба ажабайдалда мэнэ һаяар хэрэглэгдэжэ магадгүй. 1984 ондо салондо харуулагдаһан табан хүдэлмэриин хоёрынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, экономическа горитой ашаг үрэ үгэхөөр хараагдаба.

Эрдэм ухаанай болон техникын институдай мүнөөнэй байдалаар мүнөө дээрэ бэелүүлэгдэжэ байгаа зохёолнууд болон бодолнууд тусхайлан харуулагдадаг. «Бага залуушуулай хүхиүлэлгэдэ зорюулагдаһан бүлэгые» дурдаагүй һаа, салон тухай хөөрөөн дүүрэн болохогүй байһан. Үхибүүдэй ухаан бодолой хүгжэлтэдэ тэдэнэр шэнэ һонин наадануудые, дашуурма наадануудые эндэ харуулагдаа. Багашуулай наадаха, хөөрэлдэхэдөө, мэргэжэлтэд хүүгэдэй наадахаар хүгжөөлгэдэ туһатай шэнэлнүүдые тодорхойлхо, хүмүүжүүлхэ талаараа үнэтэй сэнтэй наадануудые шэлэнэ.

— Арад зоной дунда олоороо дэлгэрүүлдэг онсо бэлигтэй хүнүүдэй зохёол бүтээлнүүд национальна экономикэ хүгжэхэдэ, ажалшадай ажаһуудалые хэмжээгүй дээшэлүүлхэ ехэ арга хэрэгсэл болоно гэжэ бидэ ойлгодог юм. Тэдэнэй эзэргэтэй хэрэглэгдэхэ ушар тоолонхи байгаа, — гээд Ш. Никулеску-Майер үгэнэйнгөө эсэстэ хэлэнэ. Манай хүсэл энэ зорилгодо туһа хэхэ бэээ гэжэ найданабди.

Владимир КЛИМЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Бухарест.

ЕХЭ АНХАРАЛ ТАТАНА

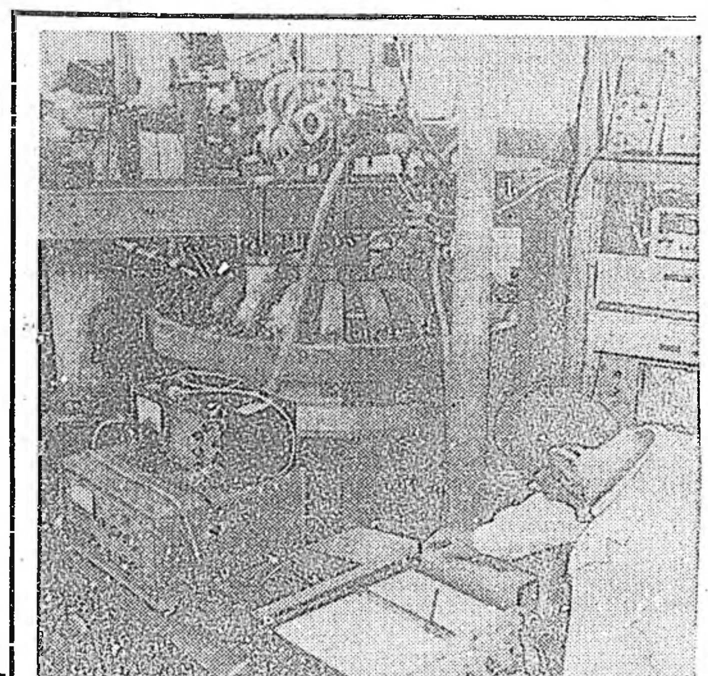
БУДАПЕШТ. КПСС-эй болохоёо байгаа XXVII съездын хүндэлэлдэ Чепелиин станок бүтээлгын заводой олонхи ажалша коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба. Токарна станок-автомадуудые хабсаргадаг «Эб найрамдалай бригада» тэдэнэй тоодо ороно. Хүдэлмэришэднай абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна, гэжэ бригадир Йожеф Кун хөөрэнэ.

БОНН. КПСС-эй XXVII съездэ бэлэдхэлэй хойноһоо ФРГ-гэй коммунистнууд ехэ анхаралтайгаар адаглана. СССР-эй социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхахын түлөө совет нүхэдэйнгоо ямар ехэ дэбжэлтэтэйгээр, шууд сэхээр, эрэлхэг зоригтойгоор ажаллажа байһаарнь тэдэнэр омогорхоно гэжэ Германиин Компартиин правлениин Президиумэй гэшүүн Эллен Вебер ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ.

ХАРАРЕ. КПСС-эй XXVII съезд марксизм-ленинизмын суртал һургаалнуудай түби дэлхэй дээгүүр илалта түгэсөөр дабшалгын гайхамшагта шата болохо юм гэжэ Урда Африкын Африкан национальна конгрессэй (АНК) Генеральна секретарь А. Нзо тэмдэглэбэ.

АНТАНАНАРИВУ. Съездын урда тээхи документнүүдые совет арадай үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта Ленинэй партиин үнэн сэхэ байһые тодо хурсаар элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ АНК-һаа Мадагаскарай Демократическа Республикада байдаг түлөөлэгшэ С. Могале хэлээ.

(ТАСС).



ЭРДЭМ УХААНАЙ туршалгануудай үрэ дүнгүүдые арадая ажахын элдэб һалбаринуудта хурдан түргэноор нэбтэрүүлхэ гэһэн зорилго Венгриин эрдэмтэд урдаа табина. Тэдэнэр энэ талаар СЭВ-эй гэшүүн-гүрэнүүдтэй, нэн түрүүн Советскэ Союзтай холбоо барисаагаа улам үргэдхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Будапештын Физикын шэнжэлгэнүүдэй түбэй институдай лабораторинуудай нэгэндэ.

МТИ — ТАСС-ай фото.

ЯДЕРНА ЗЭБСЭГ ХУРЯАХА

СССР-эй Мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан ядерна буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха тухай үргэн ехэ программые Инди болон Швеци һайшаана. Бүгэдэ ниитын эб найрамдалай ашаг туһада имнэ харюусалгатай ябуулгануудые хэхыень тэдэнэр США-һаа хүлеэнэ. Мүнөө үеын гол шухала асуудала ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүдэй бүтээһэн зэбсэгүүдэй һайнаар хандалга эсэсэй эсэлтэ ядерна буу зэбсэгүүдые бүрин хуряаха үндэһэн гэжэ байна гэжэ хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд Раджив Ганди болон Улоф Пальме Делидэ уулзахадаа мэдүүлбэ.

Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ газар дэлхэйе ядерна буу зэбсэгһээ сүлөөлхэ бодото харгы замуудые нээжэ байна гэжэ Раджив Ганди хэлээ. 2000 он болотор ядерна буу зэбсэг усадхаха программа хадаа американ «одото дайн байлдаануудай» программада эсэргүү харша ябуулга болоно. Мүнөө хүн бүхэн дэлхэй дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ гэһэн һанаа бодолые бэелүүлхын түлөө харюусалгатай байнаа мэдэрхэ ёһотой.

СССР-эй гаргаһан үргэн ехэ шэнэ үүсхэлнүүдые һайшаан угтахадаа, тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ бүхы зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ хуряаха харгы гаргаха, арадуудай хоорондохи этигэл найдалые бэхижүүлхэ байна гэжэ Улоф Пальме онсолон тэмдэглэбэ.

Замбуулинай дайдада дайн байлдаание бэлдэхэ гээшэ мүнөө хүсэндөө байһан уласхоорондын хэлсээнүүдые бүрүү һургэхэ, айхабтар ехэ зэбсэгэй ямаршье ашаг үргүйгөөр урижэ ехэ удхатай гээшэ гэжэ Швециин премьер-министр нэмэбэ. Мүнөө манай эрээлдэ ядерна буу зэбсэгэй аюулда дайргадажа байна. Тиимэһээ тэрэниие усадхан зайсуулха гэжэ хүн бүхэнэй харюусалга, нэрэ хүндын хэрэг болоно бшуу. Дэлхэй дээрэхи түгээрилтэй байдалые буларуулхын асуудалнуудые шиидхэхын тула таарамжатай эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэй.

Мүнөө хүгжэжэ байгаа оронуудай бүхы үр шэри 1 триллион долларто хүрэбэ. Тэдэ жэл бүхэндэ дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эдэ шэнээн мүнгэн зоори гаргашалагдана гэжэ Улоф Пальме тэмдэглэбэ. Ядерна буу зэбсэгые үгы хэхэ гэжэ тон шухала удха шанартай эгээл ехэ үүсхэл хүн бүхэндэ эли юм аабза. Энээн тиимэһээ совет хүтэлбэрилэгшын Мэдүүлгэ, тухайлбал, ядерна али бүхы буу зэбсэгүүдые туршалгые үшөө гурбан һараар хойшолуулха гэһэн СССР-эй шиидхэбэриие һайшаанабди.

Алексей ПОЗИН,
АПН-эй корр.

Дели.

XIX СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

...ТАР. Эндэхи ...ка түсэбһөө ...удэй, эрэшүү...туфли, ботин...гэдэй сабхи ...аргаха байна. ...эй XIX съез...э дэлгэрһэн ...соондо пред...октивэй ажа...дээшэлүүлжэ, ...парые һайжа...ь гэршэлнэ. ...талшадай ам...гы ехэ үндэ... Ажалай эм...онол арганууд...хэһээ гадна, дэбжэлтын горитой ехэ анхарал хандуулагдадаг. Тиихэдэ СЭВ-эй оршондо харилсаа холбооной булюу талые үргэнөөр хэрэглэдэг байха юм. Мүнөө үедэ Чехословакиин мэргэжэлтэдэй туһаламжаар фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад 50 гаран шэнэ модель үйлэдбэрилгэ захаланхай.

Улаан-Баатарай фабрикын тамгатай арһан гутал уласхоорондын дэлгүүр дээрэ үндэрөөр сэгнэгдэнхэй. Гансал нёдондо жэл социалис гүрэнүүд энэ предприятиһаа эхэнэрнүүд болон эрэшүүлэй 200 мянга гаран паар гутал худалдажа абаһан байгаа.



Байгша онине Эб найрамдалай уласхоорондын жэл гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн соносхоһые Японой түрүү үзэлтэй олониитэ үргэнөөр һайшаан дэмжэбэ. Тиин жэлэй эхинһээ хойшо «Хиросима болон Нагасакиин уряа» доро гар табилга суглуулха ябуулга захалаа. Токиогой үйлсэнүүдэй нэгэндэ гар табилга суглуулгые зураг дээрэ харанат. Нёдондо жэлэй һүүл багта Японд 887 хото «ядерна буу зэбсэггүй, амгалан тайбан зоно» гэжэ соносхогдоһон байгаа.

Джапан пресс — ТАСС-ай фото.

...РЕНЦИ НЭЭГДЭБЭ

...Латиин Аме...ска бассейнэй ...итическэ пар...лэгшэдэй кон...эй Америкын ...аралсахагүйн, ...түлөө» гэһэн ...хи ордон соо ...гаран парти...ческэ хүдэлөө...инүүдэй деле...эндэ хабаада...
...суглараһан со...уд, коммуни...йска демокра...кэ болон үзэл ...хэлбэринүү...шэд США-гай ...хархис поли...бээ дааһан ...найрамдалай, ...гөө тодорхойл...эй Америкын ...онүүдые хам...хамтын программа зохёон абаха байна.

Республикада эсэргүүгээр американ зонхилогшодон сэрэгэй, политическэ, экономическа ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй үргэджэ байха үедэ энэ конференци үнгэргэгдэжэ байна гэжэ Никарагуагай президент Даниэль Ортега уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Никарагуан арад тушаа гүрэнэй терроризмын политика США-гай захиргаан бэелүүлнэ. Ямаршье гэм зэмэгүй үхибүүдые, үбгэд, хүгшэдые, эхэнэрнүүдые алахын, таряашадай кооперативуудые, һургуулинуудые, медицинскэ түбүүдые галдахын тула Сомосын хүлһэнэй армиие эльгээнэ. Тиихэтээ хамта Вашингтон Никарагуада зэбсэгтэ добтолго хэхые бэлдэжэ байнхай.

...УЛАМ ОЛОШОРНО

1974—1975 онуудта Бразилиин географиин болон статистикын институдай хүдэлмэрилэгшэд юрэ бусын шэнжэлгэ хэһэн юм. Тэдэнэр ондо ондоо олзо оршотой 55 мянган айлаар ябажа, бразилиинхидай эдеэ хоолой рационние шэнжэлһэн, ажабайдалыень мэдэжэ абаһан юм. Тиихэдээ шэнжэлгэнүүдынь гансал тоололгоор дүүрээгүй. Асуулта хэгдэһэн хүнүүдэй ажабайдалай эрхэ байдал тухай тэдэнэр хөөрэжэ үгөө һэн. Тиигэжэ дүрбэн боти элидхэл бэлдэгдэһэн юм. Харин цензура тэрэниие тараахые зүбшөөгөөгүй. Тиигэжэ арба гаран жэлдэ энэ элидхэлынь тооһондо дарагдажа хэбтээ.

Энэ шэнжэлгын хүтэлбэрилэгшэ Луиш Парга Нинын хэлэһэнэй ёһоор, тиихэдэ эрдэмтэд Бразилиие ёһотоор мэдэжэ абаа һэн. Үндэр баян ургаса хуряадаг Риу-Гранди-ду-Сул гэжэ урда штадта үхибүүд хартаабхын хальһаар хооллодог, харин Парана штадай кофиин плантаци дээрэ үбгэд шадалаа баратараа хүдэлдэг байгаа.

Хуби залагүй үгытэйшүүлдэ туһалха гэжэ эрдэмтэд шиидэһэн байгаа. Гэбэшье арба гаран жэлдэ засаг гартаа барижа байһан сэрэгэйхидэй правительство үлэсхэлэн байдалтай тэмсэхэ талаар ямаршье хэмжээ абаагүй.

Бразилиин «Вежа» журналай мэдээнүүдэй ёһоор, 10 миллион таряашадай гэр бүлэ мүнөө болотор газартай болоогүй, амна тэжээхээр салин хүлһэшье абадаггүй. Нүгөө талаһаа хүдөө нютагуудтахи 567 миллион гектарай 409 миллионниинь латифунди (газарай томо эзэмдэлгэ) болоно. Тэрэнэй хахад хубидань монсогоршье ороһоо тариагдаагүй.

Бразилиин мүнөөнэй гражданска президент Жозе Сарней аграрна реформын түсэб зохёон хараалһан байгаа. Ойрын 15 жэлэй туршада 7 миллионһоо үсөөн бэшэ гэр бүлые газартай болгохо гээд анхандаа хараалагдаа һэн. Помещигүүдтэ иимэ түсэбынь дэмжэгдээгүй, тиигэжэ тэдэнэр правительствын аграрна политикые буруушаан тэмсэжэ эхилээ һэн. Аграрна реформын түрүүшын национальна түсэб 12 дахин хаража үзэгдэһэн аад, 1985 оной октябриин 10-да аграрна реформо үнгэргэхэ тухай декредтэ президент одоолшье гар табяа һэн.

Тус декредэй ёһоор, 1985—89 онуудта 1,4 миллион таряашадай гэр бүлэнэрэй дунда 451 мянган дүрбэлжэн километр газар хубаагдахаар хараалагдана. Тиихэдээ элдүүрилэгдээгүй шэнэ газар тухай эндэ хэлэгдэнэ бэшэ, Городуудай, автомобильна харгынуудай, промышленна барилгануудай хажуугаархи, мүн тиихэдэ хилэ шадарай районуудтахи үрэжэл багатай газар таряашадта гол түлэб үгтэхэ юм. Тиигэбэшье энэ аграрна реформын үнгэргэгдэхэдэ, олон түмэн бразилиинхид үлэн хооһон байхаяа болихо гэжэ правительство тоолоно. 1986 ондо 150 мянган таряашадай бүлэ газартай болохо ёһотой. Шэнэ жэлдэ арад зондоо хандахадаа, правительство хүдөө нютагуудта социально-экономическа хубилалтануудые хэхые оролдоно гээд президент Жозе Сарней дахин батадхаа һэн.

Алексей МЕЛЕШКО,
(АПН).

МАНАГУА. Латиин Америкын ба Карибска бассейнэй оронуудай политическэ партинуудай конференци «Түбэй Америкэдэ амгалан тайбан байдалай болон нэгэ нэгэнэйнгээ хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй байлгын түлөө» уряа доро эндэ боложо байна. Зуу гаран партинуудай, политическэ хүдэлөөнүүдэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадана.

ТОБШОХОНООР...

ХАНОЙ. М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан үргэн ехэ программа Советскэ Союзай уласхоорондын амгалан тайбан байдалай найдамтай түшэг тулгуури болодог байһые Ханойдохи Ази болон Номгон Далайн институдай директор, профессор Ван Чонг хэлэбэ.

ВАШИНГТОН. Ядерна тэһэлэлгэнүүдые нэгэ талаһаа болюулха тухай болзорые һунааха гэһэн СССР-эй шиидхэбэриие үндэрөөр сэгнэжэ байһанаа американ мэдээжэ сенатор Уильям Проксмайр мэдүүлээ.

ТОКИО. Һүүлэй арбан жэлэй хугасаа соо Японд тамхиншадай тоо нэгэ миллионһоо дээшэ хүнөөр хоробо гэжэ национальна тамхинай компаниин шэнжэлгэ элирхэйлэн харуулна.

(ТАСС).

АЖАБАЙДАЛАА СЭГНЭХЭ

Советскэ Союз дотороо тон томо нефтехимическэ комбинат Тобольскдо баригдажа байгаа юм. Сибириин нефтиин суута уурхайнуудай һуури дээрэ тэрэ хүдэлжэ, ехэ хэмжээнэй синтетическэ каучук, пластмасса, эрхим шанартай түлишэ үйлэдбэрилдэг байха. Нефтехимиин шухала продуктнуудые — бутадиен болон изопрен үйлэдбэрилхэдэ хэрэгтэй 3 миллион тонно түүхэй эд жэлдээ үйлэдбэрилхэ хүсэтэй газай ехэ түхеэрэлгэ эндэ баригдажа дүүргэгдэбэ.

Нефтехимическэ комбинадай барилгада гадаадын хэдэ хэдэн фирмэнүүд хабаадалсажа, технологическа түхеэрэлгэнүүдээр хангана, хабсаргалгын хүдэлмэри хэнэ. «Бигелоу-Грин интернейшнл» гэжэ американ мэдээжэ фирмын түлөөлэгшэ Джеймс Лоренс Гарднертай АПН-эй корреспондент уулзажа, хэдэн асуудалнуудта харюусахыень гуйһан байгаа.

— Һаяхан Женевэдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Холбоото Штадуудай президент Р. Рейгантэй уулзажа, хөөрэлдөө гээшэ һэн. Дээдэ тушаалтадай уулзалга тушаа юун гэжэ хэлэхэ байнабта?

— Би тэдэниие амаршалнаб. Хэрбээ тэдэнэрэй үгээе ойлголсожо, харилсаа холбооной саашадаа үргэдөө һаань, һайн бэлэй. Бидэ хоорондоо эбтэй зетэйгээр ажаһуухые хүсэнэбди. СССР-эй болон США-гай ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые 50 процентээр хороохо бэшэ, харин сүм усадхаха хэрэгтэй. Дайн сэрэг бү болоһой. Газар дэлхэй дээрэхи бүхы хүнүүд баһал иигэжэ һанана гэжэ бодоноб. Би табан үхибүүдтэйб, тиин тэдэнэрни дайнай гасалан зоболон бү үзэһэй гэжэ һанагшаб. Буу зэбсэг үйлэдбэрилжэ, мүнгэ хэдэг хүнүүд лэ дай хэхые хүсөө юм бээзэ. Танкнуудай орондо автомобильнуудые бүтээжэ, радарнуудай орондо телевидени хүгжөөбэл дээрэ гэжэ бодогшоб. Буу зэбсэгүүдые бүтээнгүйгөөр, хүнүүд ажабайдалай дүүрэн жаргалые эдлэхэ ёһотой.

— Та түрүүшынхеэ Советскэ Союз ерэбэ гээшэт. Энээнэй урда тээ манай орон тухай юу мэдэдэг байгаабта, эндэ ерээд байхадаа ямар шэнэ юумэ мэдэжэ абаабта?

— США-да совет хүнүүдэй ажабайдал тухай хүсэд дүүрэнээр мэдэжэ абаха гээшэ хэсүү хэрэг.

Мүнөө би СССР тухай олон юумэ мэдэжэ абааб, энээнэй урда тээ тон ондоогоор ойлгодог байгааб. Жэшээнь, Москвагай үйлсэнүүдтэ олон хүнүүдые, машинануудые харахадаа, гайхаа һэм. Энээнһээ уламжалан хэлэхэдэ, Советскэ Союз тухай энээнэй урда тээ минии хараһан бүхы фото-зурагууд дээрэ нэгэшье автомобиль байдаггүй һэн. Тиимэһээ танай орондо машина огто үгы гэжэ һанадаг байгааб. Харин Сибириин хүйтэндэл ядаралсанаб даа, юуб гэбэл, минии ажаһуудаг Калифорнидо хододоо дулаан байдаг шуу.

Советскэ Союз ехэшье, һонирхолтойшье орон. Тиин бидэ хоорондоо эбтэй эетэйгээр ажаһууха ёһотойбди.

Владимир СВАЛОВ,
(АПН).

...А БУРУУШААЛГА

...Корейн хаҳад ...амгалан тайбан ...ын түлөө, Ази ...дэлхэй дээрэ ...ал бэхижүүл...сэдэг бүхы хү...харша ябуул...нүүжэ байһан ...Урда Корейн ...эй ябуулганууд...арад эрид бу...жэ КНДР-эй ...икан-урда ко...дэй «Тим спи...һуралсалай ...амжалан хэһэн ...р хэлэгдэнэ. ...алнууд «хамгаалалтын» шэнжэтэй байна гэжэ харуулхые һэдэһэн Вашингтоной болон Сеулай зорилгонууд худал хуурмаг гэжэ документ соо заагдана. Хоёр талаһаа 200 мянга гаран сэрэгэй албатад, тэрэ тоодо США-гай газар дайда дээрэһээ, Номгон далай дээрэхи тэдэнэй баазануудһаа американ подразделениинүүд, США-гай 7-дохи флодой сэрэгэй бусад корабльнууд, авианосецууд эдэ һуралсалнуудта хабаадуулагдана. Һуралсалай үедэ ядерна буу зэбсэг хэрэглэһэн хэбэр үзүүлэгдэнэ.

НЭГЭДЭХИ ШАТЫН ДҮНГҮҮД

КАБУЛ. Засагай нютагай зургаануудай болон захиргаанай һунгалтын нэгэдэхи шатын дүнгүүдые НДПА-гай ЦК-гай Политбюро хаража үзөөд, зохихо тогтоол баталан абаба. Байгша ондо эхилһэн һунгалта ороной ниитын-политическэ ажабайдалые демократиин шэнжэтэй болголгодо, шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатай гэжэ тэрээн дотор хэлэгдэнэ. Хүн зоной эдэбхитэй хабаадалгатайгаар иимэ һунгалтанууд ниислэл хотодо, Кабулай, Бадахшанай, Нангархарай, Нимрозой, Балхын провинцинуудта үнгэргэгдөө.

Афганистанай бусад районуудта һунгалта үнгэргэлгын урда тээ партиина ба гүрэнэй зургаанудай бэелүүлхэ хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд тогтоол дотор тодорхойлогдоо, түрүүшын шатада тохёолдоһон бэрхэшээлнүүд шэнжэлгэдээ, тэдэниие усадхаха харгы замууд хараалагдаа.



ДУРАСХААЛЫНЬ НАНГИН

«Эсэгэ эрондоо үнэн сэхэ сэрэгшэд, бидэ танине һанажа байнабди, дурасхаалтнай нангинаар сахинабди» гэһэн үгэнүүд фото-зураг дээрэ харуулагдаһан алдар солын хүшөө дээрэ һиилэгдэнхэй. Энэ хүшөө Тарбагатайн районой Доодо-Жэрэм һууринда бодхоогдонхой юм.

Эсэгэ эронхоо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ энэ нютагһаа 250 хүн фронтдо мордоһон гэшэ. Тэдэнэй ерэн найманиинь Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө хэйрата ами наһаа үгэһэн байна. Фашис гитлеровецүүдтэй шанга тулалдаануудта эрэлхэгээр тэмсэжэ нютагайнаа унаһан хүбүүд, басагадай дурасхаал мүнхэлэн, алдар солын энэ хүшөө Доодо-Жэрэмэйхид бодхоогоо. Мрамор шулуун самбар дээрэ 98 хүнэй нэрэнүүд алтан үзэгүүдээр һиилэгдэнхэй. Степан Пучковой дүрбэн хүбүүн — Николай, Тихон, Иннокентий, Григорий, аха дүүнэр Матвей, Панкрат Григорьевич Русиновууд, Варвара Алексеевна Пажикова, эсэгэ, хүбүүн — Никита Савельевич, Юрий Никитович Русиновууд... Эдэ нэрэнүүдэй саана бэелүүлэгдээгүй һанал хүсэлнүүд, ажал хэрэгүүд, гэртэхин түрэлхидэйнь үйдхэр гашуудалнууд, дайсанай һомоной табалдууһан 98 хүнэй хубь заяанууд...

— Сэрэгшэд-нютагаархидайнгаа дурасхаалые мүнхэлхэн хүшөө бодхоохо тухай доодо-жэрэмэйхидэй гүйлтэ дурадхалые тэрэ үедэ «Восход» колхозой түрүүлэгшэ байһан П. А. Горбунов дэмжэжэ, ехэ абуулга хэһэн юм,— гэжэ Доодо-Жэрэмэй сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. А. Русина хөөрэнэ.— Тиигэжэ 1967 ондо Илалтын үдэр алдар солын энэ хүшөө нээгдэһэн байна. Нютагаймнай найман жэлэй һургуулиин һурагшад тэрэниие шеф ёһоной харуулгадаа абанхай. Тэдэнэр хүшөөе һайнаар харуулнадаг гэжэ байнаб. Сахнай хайлахада, хүшөөгэй оршон тойрониие хүрзөөр набшаһа болон хүр үбһэнһөө сэбэрлэдэг, хорёо ба уланһаа модонуудые сагаадаг юм.

Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойн баяртэ тэмдэглэхын үдэр тээ доодо-жэрэмэйхид ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Алдар солын хүшөөгэй дэргэдэх тэлмэй үргэдхэгдөө. Тэрэниие тойроһон саад соо 1 мянган модо, һөөгүүд һуулгагдажа, хүнүүдэй ябаха, амарха аллейнүүд түхеэрэгдэһэн байна. Шэнэ модонуудые ундалуулха уһанай соргонууд татагдаа. Энэ хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшад, мүн ехэшүүлшье эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Дайнай ветерануудай ажаһуудаг гэрнүүдтэ «Эндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран ажаһууна» гэһэн дурасхаалта тэмдэгүүдые һурагшад, багшанар баяр ёһололтой байдалда хадажа байгаа. Һүүлээрнь тэдэниие һургуулидаа уриижа, һонин уулзалганууд үнгэргэһэн, ветерануудай намтар болон хөөрөөнүүдые бэшэжэ абаһан байгаа. Эдэ материалнуудаараа «Һургуулиймнай дайшалхы түүхын бэшэгүүд» гэһэн тэдэнэр бүридүүлэнхэй. Тус бэшэгтэ гансашье фронтовигуудай бэшэ, мүн дайнай жэлнүүдтэ ажаллаһан хүнүүдэй хөөрөөнүүд оруулагдаа. Майн 9-нэй үдэр алдар солын хүшөөгэй дэргэдэ ехэ митинг эмхидхэгдэжэ, дайнда унагшадай дурасхаалые суглараашад дуугай байжа ёһолон хүндэлдэг. Дэлхэй дээрэ эб найрамдалта байдалые бури бэхижүүлхын түлөө бури һайнаар ажаллахаби, һурахаби гэжэ тэндэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлһэн байна. Үдэшэлэнинь дайнай болон ажалай фронтын ветерануудые соёлой байшан соо ёһолон хүндэлэгдэжэ болоно, һурагшадай хүсөөр ехэ наадан харуулагдаа.

Хүшөөгэй дэргэдэ элдэб янзын хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, пионернүүдэй сборнууд, митингнүүд, эрэлхэг зоригой хэшээлнүүд. Ехэшүүлшье иишэ ерэдэг, дайнай ветерануудтай хөөрэлдэдэг байна. Тиимэһээ Доодо-Жэрэм һууринай сэрэгшэдэй дурасхаал нангинаар сахигдадаг гэжэ тэмдэглэмээр.

Х. СОКТОЕВ.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доодо-Жэрэм һууринда бодхоогдоһон алдар солын хүшөө.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛ…

ХАРЮУ ҮГЭХЭҺӨӨ ХАДУ…

«Юманите» газетын асуудалнуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевай үгэһэн харюунууд олондо мэдээсэл хүргэдэг хэрэгсэлнүүдээр, дэлхэйн политическэ ба нийтын ажал ябуулагшадаар айхабтар һонирхолтойгоор угтагдаһан байна. 2000 он болотор энэ дэлхэйе ядерна зэбсэгһээ сүлөөлхэ тухай СССР-эй дурадхаһан тодорхой программые бэелүүлхэ ...

Буу зэбсэглэлгын бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар хэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүдые хойшо татан, бии байһан бүхы хэлсээнүүдые эбдэжэ ... Вашингтоной ... американ программые бэелүүлхэ ... ямаршье хиналтагүй болохо ... нүүдэй талаар тогтонижоһон тэнсүүриие аюулта хубилалтада хүргэхэ магад гээд олохон тайлбаринуудай дотор һанаа зобоомо һанамжанууд хэлэгдэнэ. ... замбуулинай системын орёо бэрхэшээлтэ байдал хүн түрэлтэнэй бүхы соёл болбосоролой хуби заяан машинануудһаа дулдыдаги байдалда оруулха болохо байһан тушаа харюунууд дотор тэмдэглэгдэнэ. ... американ ЮПИ агентствын шэнжэлэгшэ тобойлгон харуулна. Замбуулинай дайдада ядерна зэбсэгүүдые гаргалгаһаа хүн түрэлтэндэ ямар ехэ аюулай тохёолдожо болохо байһаниие замбуулинда олон дахин хэрэглэгдэжэ байһан американ «Чэлленджер» онгосын тэһэрэн унаһан ушар гэршэлэн харуулба. Гэхэтэй хамта тус онгосо автомат эрхим һайн технологиин бодото жэшээ мүн гэжэ США-

да һайрхагдаһан байна. ... гэһэн эрилтэ табидаг ... нецуудай дурыень гү... дээжэ сенатор У... эб найрамдалта дура... гэжэ соносхохо һэд... ябуулагшадые шүүмж... тэһэлэлгэнүүдые даб... ветскэ Союзые бодо... гэжэ уряалһан байна.

АМГАЛАН БАЙДАЛДА ЭСЭРГҮҮ

Корейн хахад аралай урда зүгтэ февраль һарада хабар ерэдэг. Түрүүлэн вишни болон сливэ сэсэглэдэг. Нойрһоо һэриһэн байгаалиин энэ гоё һайхан үзэгдэлэй хүнэй нюдэ баясуулхаяа болиһоор арбан жэл үнгэрөө. Офицернүүдэй огсом шангаар командалха абяан, танкнуудай, реактивна моторнуудай хүүеэн хабарай хаһын ерэһые 11-дэхеэ мэдүүлжэ байна. Урда Корейн газар дээрэ США ба Сеулай журамай 200 мянган сэрэгшэдэй хабаадалгатай «Тим спирит» гэһэн маневр эхилэнхэй.

«Тим спирит-86» гэһэн маневр бэеэ хамгаалгын шэнжэтэй, дайшалхы бэлэн байлгые юрэ шалгаха хэрэгтэ, зорюулагданхай гээд Вашингтон болон Сеулай засагаархид хэлэнэ. Гэбэшье гансахан бэеэ хамгаалгын зорилгонуудаар условно дайсанай газар дээгүүр «гүнзэгы» добтолго хэхэ. Окинава арал дээрэһээ США-гай далайн сэрэгэй 3-дахи дивизиин хүсөөр десантна операци хэхэ, хоёр армиин танкова подразделенинүүдээр уһаа хаалта гаталха даабаринуудые тайлбарилхын аргагүй. Тэрэшэлэн Пентагоной Гавайска аралнууд дээрэ байрлаһан пехотно 25-дахи дивизиин, Калифорниһоо 7-дохи дивизиин частьнуудые эндэ дары түргэн асаралгые юун гэжэ тайлбарилтайб. Тэдээнгүйгөөр Урда Корейдэ байдаг американ солдат болон офицернүүдэй тоо 40 мянгада хүрэнхэй ха юм.

Эдэ баримтанууд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, далайн сэрэгэй флодуудай, ВВС-эй, тэрэшэлэн США-гай «түргэн добтолгын хүсэнүүдэй» хабаадалгатайгаар Алас Дурнада ээрхэг түримхэй бодото дайнда бэлдэлгэ хэгдэнэ. Энэ хадаа сэрэгэй ээлжээтэ харата ябуулга ба хүсэ харуулга бэшэ: Вашингтон ба Сеул энэ удаа политическэ хараатайгаар ... хэрэглэхэ ябадал хар... болон ракетэнүүд Коре... рэхи байдалые гурим... урдаһаань буудажа б...

Һүүлэй үедэ Урда К... рэлдөөгөө урагшань ... КНДР бага бэшэ орол... шэ. 1986 оной феврал... сэрэгэй ехэ маневр... болихо, тиихэдэ Урд... шэдтэй хөөрэлдөөнэй... шье маневр хэхэгүй... абаһан тухайгаа КНД... һайхан һанаатайгаар ... уряа Вашингтон ба С... лэй. Гэбэшье энэ ре... тэрэ тоодо Советскэ ... далта хүсэл эрмэлз... Азидахи шахардуу ш... зандань байлгаха хүс... Урда Корейн хүтэлбэ... уряалда харюусаха ... хүсэ харуулгын эдэ ... Дурнадахи совет хил... гэргэгдэнэ. Тиимэһээ ... байдалай аша түһын ... болоно», — гэжэ һа... ТАСС-ай мэдүүлгэ ...

Корейн хахад арал... дал тогтонижоһой гэж... шье хүсэнэгүй. Тиимэ... дүшэ мянган сэрэгтэй ... байлгана, тэрэнэй мэ... шахуу бомбо, снаряд... конууд үгтэнхэй. Тии... дунда зэргын зайда... ракетэнүүдые Урда Ко... хо гэһэн түсэб Пентаго...

ХОЛО, ОЙРОҺОО СУГЛАРААД...

Арбан жэлдэ һуража гараһан түрэл һургуулидаа һая суглархадамнай, ямар дулаахан, хүхюухэн байба гээшэб! Хүн бүхэнэймнай зосоо хүлгүүшэг һэн. Юундэб гэхэдэ, хүндэтэ багшанартаяа, анхандаа манай омогорхол байһан аад, хэдэн жэлдэ харагдаа үзэгдөөгүй ахамад классайхидтаяа уулзаабди. Энэ уулзалга февралиин 8-да болоо.

Һургуули дүүргэжэ гарагшадай жагсаал боложо, директор Д. Б. Очирова уулзалгын баяр ёһололые нээгээд, сугларагшадые халуунаар амаршалба. Һүүлээрнь хуушанай багша Ц. Б. Золтоев, КПСС-эй Хэжэнгын райкомой инструктор Д. Т. Намжилов, бусад үгэ хэлээ. Хэды дулаан, сэдьхэл зүрхэ доһолгомо, урмашамаһье үгэнүүд хэлэгдээб даа. Зарим багшанарнай нюдөөрөө уһа гүйлгэн байгаа бэлэй.

Манай һургуулида олон жэл соо түүхэ заадаг Людмила Санжимитыповна Агбанова, ород хэлэнэй ба литературын багша Галина Дмитриевна Гостева гэгшэдтэ эгээл һайхан үгэнүүд хэлэгдэһэн байха.

Тэрэ үдэшэ Новокижингинскын «Молодость» ансамбль, республикымнай суута «Байгал» ансамблиин түлөөлэгшэд амаршалжа, баяр дээрэмнай баяр асараа һэн.

Дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин дуушан, Буряадай АССР-эй габьяата артистка, манай һургуулиие дүүргэһэн Дарима Дугданова багшанартаа ба нүхэдтөө һайхан дуунуудые бэлэглээ. Япон хэлэн дээрэ япон дуу дуулажа, бүришье сэхээр урмашуулаа даа. Тэрэ дүү басаган Дулматаяа (баһал дуушан боложо ябаа юм) «Эгэшэ дүү хоёр» гэжэ дуу дуулаа.

Тэрэ үдэшэ үнэхөөрөө халуун уулзалганууд болоо һэн. Холо, дүтүүр һуража, хүдэлжэ байһан олохон хүн сугларaa бшуу. Жэшээлхэдэ, Г. Ц. Дондоковтоной зургаан үхибүүд зургаалуулаа энэ уулзалгада ерээ. Ехэ боложо, хуу эрдэм бэлигтэй, мэргэжэлтэй болоод уулзажа байһан аха нүхэдөө харахада, бидэндэ ехэ һонин байгаа.

Һүүлдэнь бидэ класс классуудаараа таража, классна часуудые үнгэргөөбди, багшатаяа юрэ һуужа, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдөөбди даа.

Иимэ һайхан уулзалга эмхидхэһэнэйнь түлөө арбадахи классай һурагшадта, бүхы багшанартаа газетээр дамжуулан, баяр хүргэнэбди.

Чимита НАЙДАНОВА.

СПОРТ • спорт • СПОРТ • Спорт • СПОРТ

«АЛТАН ШАЙБЫН» ШАНДА ХҮРТЭБЭ

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан шайба» гэжэ клубай шанда хүртэхын түлөө эдиршүүлэй дунда шайбатай хоккейгээр Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн дүүрэбэ. Наһанай гурбан бүлэгөөр 16 команда тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Аха наһанай эдиршүүлэй дунда илангаяа һонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. Республикын ниислэл хотын Восточный һууриндахи «Буревестник» гэжэ хүүгэдэй клубай суглуулагдамал команда илангаяа һайн һорилго бэлэдхэлтэй байжа, бүхы уулзалганудтаа илалта түйлаад, Улаан-Үдэ хотын чемпион боложо, «Алтан шайбын» шанда хүртэһэн байха юм.

7-дохи, 36-дахи, 46-дахи, 22-дохи һургуулинуудай 7—8-дахи классуудай һурагшад командын бүридэлдэ ороһон байгаа. Тус командын гэшүүд А. Ракимжанов, С. Варфоломеев, А. Чурак, А. Замолин, С. Гергенов, В. Далаев болон бусад илангаяа эдэбхитэй һайнаар наадажа, илалта шэрээлсээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Энэ хүүгэдэй клубай багша-эмхидхэлшэ Светлана Михайловна Петрова команда тухайгаа иигэжэ хөөрэбэ:

— Бидэ городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ эртээнһээ бэлдээ һэмди. Нэн түрүүн номдоо һайнаар һурадаг хүбүүдые абадагбди. Хэн нэгэнэй муугаар һураа һаань, командаһаа гаргажархидагбди. Энэ хадаа хүбүүдэй номдоо оролдожо, һайнаар һурахыень баадхадаг байна. Сэхыень хэлэхэдэ, спорттой ханилһан эдир хүбүүд номдоо һайнаар һурахаһаа гадна хүсэл эрмэлзэлтэй, урдаа табиһан зорилгоёо заатагүй дүүргэхэ арга шадабаритай болодог гээшэ.

Түрүүшын үдэр «Буревестник» Железнодорожно районой «Юность» командатай уулзахадаа, 6 : 1 тоотойгоор илаа һэн. Эндэ командын добтологшод А. Ракимжанов, С. Варфоломеев гэгшэд илангаяа һайнаар наадажа, дүрбэн шайба сохижо оруулһан байгаа.

Удаадахи үдэрнүүдтэнь «Буревестник» Советскэ районой «Бригантиные» — 12 : 6, Октябрьска районой 18-дахи һургуулиин командые — 7 : 2, 17-дохи һургуулиин командые 1 : 0 тоотойгоор илажа, һүүлшын уулзалгада аэропортын һууринай «Крылья» гэжэ хүүгэдэй клубай эдир хоккеистнүүдые 4 : 1 тоотойгоор шүүгээд, дүн хамта 10 очкотойгоор, Улаан-Үдэ хотын чемпионууд болоо.

— Февралиин тэн багта республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилхэ. Эндэ амжалтаяа арьбадхахые шиидэнхэйбди. Энэ илалтамнай хүбүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ урма баяр түрүүлхэһээ гадна, бүришье ехэ мүрысөөндэ илажа гараха этигэл найдал олгобо, — гэжэ тренер Виктор Гороховский хөөрэнэ.

«Юность» гэжэ хүүгэдэй клубай команда 8 очко абажа, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Түрүүшээр эдэбхитэй һайнаар наадаһан Октябрьска районой 18-дахи һургуулиин команда һүүлшэг тээшээ эдэбхиеэ бууража, бронзо медаляар шагнагдаһан байха юм.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Сережа Таряшинов («Юность»)— эрхим вратарь, 18-дахи һургуулиин һурагша Эдик Кузьмин — эрхим хамгаалагша, «Буревестнигэй» түлөөлэгшэ Алеша Брянский эрхим добтологшо гэжэ тоологдон, дурасхаалта бэлэгүүдээр шагнагдаа. 46-дахи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Андрюша Ракимжанов 9 шайба сохижо оруулан, эрхим бэрхэ бомбардир гэжэ тоологдоһон байна.

Бага наһанай бүлэгтэ Железнодорожно районой «Спутник», дундуур наһанай бүлэгтэ Октябрьска районой «Олимп» командануд шалгаржа, республикын ниислэл хотын чемпионууд болобо. Илагшад ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан шайба» гэжэ клубай шанда хүртэхын түлөө Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТОБШОХОНООР

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн Москвада үнгэргэгдэжэ, 350 шахуу хүнгэн атледүүд, тэрэ тоодо ГДР-эй, Венгриин, Польшын, Румыниин, ЧССР-эй болон Грециин түлөөлэгшэд хабаадаһан байгаа.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй Олимпиадада бэлэдхэлэй Буряадай түбэй түлөөлэгшэ, уласхоорондын классай спортын мастер Павел Яковлев эндэ 3000 метртэ урилдахадаа, 8 минута 07,22 секунда саг харуулжа, дүрбэдэхи һуури эзэлбэ.

БАРИЛДААН. Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөн Кабардино-Балкарай АССР-эй Нарткала хотодо дүүрэбэ. Россин Федерациин 20 область, хизаар болон автономито республикын 200 шахуу барилдаашад хабаадаһан байгаа.

Улаан-Үдын 19-дэхи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Ринат Валеев 90 килограммай шэгнүүртэн сооһоо гурбадахи һуури эзэлжэ, Россин соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаа.

САНА. Юрий Михнинэй дурасхаалда зорюулагдажа, «Локомотив» бүлгэмэй райсоведэй мүрысөөн Улаан-Үдэ шадархи санын баазада үнгэргэгдэбэ. Зуугаад санашад хабаяа туршаһан байна.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка, спортын мастерта кандидат Юлия Зайцева 5 километрэй зайда урилдахадаа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа илажа гараба. Энэ институдай студент, спортын мастерта кандидат Андрей Грабовский 15 километрые 49 минута 34 секунда соо гаталжа, эрэшүүл сооһоо шалгарһан байха юм.

ХОККЕЙ. Бүмбэгэтэй хоккейгээр Буряадай АССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ 11 команда хабаадана. «Локомотив» бүлгэмэй стадионой елүүр дээрэ прибор бүтээлгын нэгэдэлэй «Торпедо» команда Селенгинск һууринай «Сэлэнгэ» командын хоккеистнүүдые 6 : 4 тоотойгоор илаба.

Элхи тосхоной «Ремонтник» Шэнэ-Бэрээнэй «Колос» командые угтажа абахадаа, 2 : 4 тоотойгоор шүүгдэшоо.

Нёдондо жэл республикын кубогта хүртэһэн «Забайкалец» Хэжэнгэ ошожо, нютагай «Юность» командатай наадахадаа, амжалта түйлаһан байна.

ФУТБОЛ. Эдиршүүлэй дунда спортын энэ зүйлөөр «Спартак» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө үбэлэй нээмэл мүрысөөн Улаан-Үдэдэ үргэлжэлһөөр.

Б. МИРОМАНОВ.

«МЕБЕЛЬЩИК» ТҮРҮҮЛНЭ

Үйлэдбэриин коллективүүдэй суглуулагдамал командануудай дунда баскетболоор «Труд» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй мүрысөөн нааданһаа нааданда улам эршэдэжэ байна.

Ээлжээтэ наадануудта Буряадай мебель бүтээлгын ба модо болбосоруулгын комбинадай «Мебельщик» команда хоёр илалта түйлаба. Түрүүлэн тэрэ Гусиноозерск хотын «Шахтертой» уулзахадаа, 79:69 тоотойгоор шүүгээд, Кабанскын районой Каменск тосхоной «Цементнигтэй» наадахадаа, мүн лэ илажа гараба—80:69.

«Теплоприбор» заводой команда Закаменск хотын «Горнягта» айлшалхадаа, 43:76 тоотойгоор шүүгдэбэ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай баскетболистнууд мүн лэ хоёр илалта түйлаа. Түрүүлэн Селенгинскын ЦКК-гай командые 44:42 тоотойгоор, удаань «Цементнигые» 51:45 тоотойгоор шүүһэн байха юм. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй суглуулагдамал команда Онохойдо «Леснигтэй» хабаяа туршаба. Нааданай түрүүшын хахад талмайн эзэд эдэбхитэй һайнаар наадажа 24:20 тоотойгоор булижа ябаа. Забһарлалгын һүүлээр айлшад наадаяа улам эдэбхижүүлжэ, эршэмтэйгээр добтолго хэн, 54:38 тоотойгоор шүүһэн байха юм.

С. РАДНАЕВ.

БРОНЗО МЕДАЛЬНУУДТА ХҮРТЭБЭ

Эдиршүүлэй дунда боксоор «Трудовые резервы» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Пензэ хотодо дүүрэбэ.

Нютагаймнай хүбүүд бронзо медальнуудаар шагнагдаа. Хэжэнгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Баясхалан Чимитов 57 килограммай шэгнүүртэ гурбадахи һуури эзэлээ. Улаан-Үдын 13-дахи СПТУ-гай һурагша Баяр Гармаев нэгэдэхи дунда шэгнүүртэн сооһоо бронзо шанда хүртэһэн байна.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

СПОРТЛОТОНУУДАЙ ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай февралиин 9-дэ үнгэргэгдэһэн 6-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соголбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 1.145.448 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (26 карточка) тааһан хүнүүд — 2.726 түхэриг, дүрбэн номер (2.212 карточка) таагшад — 46 түхэриг, гурбан номер (42.748 карточка) тааһан хүнүүд 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 7.039.064 билет ороо. Табан номер (31 карточка) таагшад—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (5.489 карточка) тааһан хүнүүд—119 түхэриг, гурбан номер (190.896 карточка) таагшад 6 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 6-дахи тиражай шүүбэринүүд февралиин 24-һөө мартын 24 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Малай үбэлжэлгэ—харюусалгатай хаһа. «Түргэдхэлгэ» — В. Бадмаевай статья. «БАМ-айхид эрхим сэгнэлтэ үгэнэ» — Л. Болотовагай мэдээсэл. «Субботнигто республикымнай ажалшад бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадаба» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эрдэм наукын болон түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудта түшэглэн» — Г. Шобогоровой, В. Игнатовичын статья. «Онсо ондоо шэглэлтэй барилга» — Л. Лабаровагай шэнжэлэл. Огородһоо наймаан хүрэтэр. «Зунай бэлэгүүд хэзээ бии болохоб? — ТАСС-ай материал. «Үгээ үгөөд мартажархёо» — архидалгатай тэмсэл тухай Н. Деминой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Түргэдхэлгэ: социальна нөөсэ арганууд. «Түхэриг гү? Тиимэ. Теэд гансал тэрэ бэшэ» — А. Пригожиной статья. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Эскадрилиин командир Тарбаев хаана гээшэб? — С. Хандажаповай рассказ. «Һалхи шуурганай эршэржэ байһан үедэ»— А. Инсаровай статья. «Үндэр наһые хүндэлхэ хэрэгтэй» — Д. Будожаповай бэшэг. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40—«Долоон хоногой спорт». 10.10 — «Дождь будет» — зүжэг. 12.10 — Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — Баримтата фильм. 16.00 — Телеочерк. 16.40 — Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 17.10 — П. Чайковский. Оркестртэй хамта кларнет дээрэ гүйсэдхэгдэхэ концерт. 17.25 — «Хоёр уулзалга—хоёр портрет» — телеочерк.

Улаан-Үдэ. 17.50 — Шэнэ һонин (буряадаар). 18.05 — Түгнын нүүрһэнэй уурхай тухай дамжуулга. 18.35 — «Саян» гэһэн программа. 19.20— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — КПСС-эй XXVII съездые угтуулан. Украинын ССР-эй телевидениин программа. 22.00 — «Время». 22.35 — «Страницы советского искусства. Литература и театр. 5-дахи фильм. 23.50—Гүрэнэй түбэй концертын залда «Ялла» ансамблиин концерт. 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Түүхэ. 5-дахи класс. 10.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Гоё һайханиие ойлгожо һурагха. 11.35, 12.40 — Хүгжэм. 5-дахи класс. 12.05 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10— Физикэ, 9-дэхи класс. 14.10— Совет уран зурагай искусство. Б. Пророков. 14.40 — М. А. Шолохов. «Тихий Дон». 15.25 — «Бүхы правительствануud болон арадуудай гол шухала зорилго». 16.10 — Шэнэ һонин. 17.50 — «Юун дээрэһээ, юундэ?» — үхибүүдтэ дамжуулга. 18.30 — Н. Грибачевой шүлэгүүд. 19.15 — «Долоон хоногой спорт».

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Кара-Кумаар 720 мянган алхам»— киноочерк. 20.05 — «Архи уухагүй ябадалые ажабайда-

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21. 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Г… ственного комитета Бурятской А… делам издательств, полиграфии … ной торговли г. Улан-Удэ ул. Лен… Н-30373. Заказ № 40. Индекс …